

Σελίδα(ο αριθμός μπροστά) ----- Τίτλος κεφαλαίου

Πρόλογος

ΙΧ Συνεργάτες του Τόμου

ΧΙ Συνεργάτες του Τόμου κατά τη σειρά των ερμηνευόμενων άρθρων

ΧV Διάγραμμα περιεχομένων

LXIII Γενική Βιβλιογραφία

LXIIIΑ. Ελληνική Βιβλιογραφία

LXIII Βιβλία

LXVI Μελέτες

LXXB. Ξένη Βιβλιογραφία

LXXIII Συντομογραφίες

Η φορολογική διαδικασία

Εισαγωγή

2 1. Εννοιολογική οριοθέτηση της φορολογικής διαδικασίας

2 1.1. Έννοια της διαδικασίας στο φορολογικό δίκαιο

5 1.2. Διάκριση από συγγενείς έννοιες

5 1.2.1. Φορολογικό διαδικαστικό δίκαιο

7 1.2.2. Λοιπές συναφείς έννοιες

8 2. Ιστορική αναδρομή

8 2.1. Προϊσχύσαν καθεστώς

10 2.2. Διαδικασία που διαμορφώθηκε στη φορολογία εισοδήματος

11 2.2.1. Η κωδικοποίηση με το ν.δ. 3323/1955 και το ν.δ. 3843/1958

12 2.2.2. Το σχέδιο Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας του έτους

13 2.2.3. Η κωδικοποίηση των διατάξεων φορολογίας εισοδήματος με τον ν. 2238/1994

14 2.3. Διαδικασία που διαμορφώθηκε στη φορολογία κληρονομιών

16 2.4. Διαδικασία που διαμορφώθηκε στον φόρο προστιθέμενης αξίας

- 16 2.5. Η κωδικοποίηση των κυρώσεων σε ενιαίο κείμενο νόμου
- 17 3. Ο ΚΦΔ στο πλαίσιο της αναμόρφωσης της ελληνικής Φορολογικής Διοίκησης
 - 17 3.1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις
 - 18 3.2. Ο ΚΦΔ ως μεταρρυθμιστική δράση του Προγράμματος Δημοσιονομικής Προσαρμογής
 - 21 3.3. Ενοποίηση της φορολογικής διαδικασίας και σύγχρονη φορολογική διοίκηση: το διεθνές πλαίσιο
 - 22 3.4. Οι επιδιωκόμενοι στόχοι με τη θέσπιση του ΚΦΔ
 - 24 3.5. Η δομή του ΚΦΔ
 - 25 3.6. Επιρροές κατά τη διαμόρφωση των διατάξεων του ΚΦΔ
- 29 4. Η ερμηνεία των διατάξεων του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας
 - 31 4.1. Γενικά περί ερμηνείας των φορολογικών νόμων
 - 32 4.2. Οι κρατούσες στη δικαστηριακή νομολογία ερμηνευτικές μέθοδοι
 - 36 4.3. Η διάκριση των κανόνων του φορολογικού δικαίου σε ουσιαστικούς και διαδικαστικούς.
 - 37 4.3.1. Η σημασία της διάκρισης
 - 38 4.3.2. Έννοια και περιεχόμενο ουσιαστικών και διαδικαστικών διατάξεων
 - 41 4.3.3. Κριτήριο διάκρισης
 - 47 4.4. Το πρόβλημα της νομοθετικής εξουσιοδότησης
 - 51 5. Οι καινοτομίες του ΚΦΔ
 - 55 6. Καταργηθέντες θεσμοί
 - 55 6.1. Κατάργηση της διάκρισης μεταξύ της «με ευρεία» και «με στενή» έννοια βεβαίωσης του φόρου
 - 56 6.2. Κατάργηση του διοικητικού συμβιβασμού
 - 59 6.3. Κατάργηση του έκτακτου ένδικου βοηθήματος της ακύρωσης ή τροποποίησης οριστικής καταλογιστικής πράξης
 - 60 6.4. Κατάργηση αρμοδιοτήτων προϊσταμένων ΔΟΥ και περιέλευση αυτών στον Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων
 - 62 7. Κριτικές παρατηρήσεις
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
- Γενικές διατάξεις
- 67 Εισαγωγικές παρατηρήσεις επί των άρθρων 1-9 του ΚΦΔ
- 70 Άρθρο 1. Γενικά

- 71 1. Η θέσπιση του Κώδικα
- 72 2. Το ρυθμιστικό περιεχόμενο του Κώδικα
 - 72 2.1. Φορολογική διαδικασία και διοικητικές κυρώσεις
 - 72 2.2. Ως προς τις ουσιαστικές διατάξεις του Κώδικα
 - 73 2.3. Η ένταξη των φορολογικών ποινικών κυρώσεων στον Κώδικα
 - 73 2.4. Μη ένταξη στον Κώδικα της αναγκαστικής είσπραξης
 - 73 2.5. Προτεινόμενη διατύπωση του άρθρου 1 του Κώδικα
 - 74 2.6. Η απάλειψη του όρου «βεβαίωση» από το άρθρο
- 74 3. Η νομική φύση της καταχώρισης του τίτλου κατά τη νομολογία
 - 74 3.1. Η θέση της νομολογίας
 - 75 3.2. Τα ζητήματα έγκαιρης δικαστικής προστασίας
- 76 Άρθρο 2. Πεδίο εφαρμογής
- 77 1. Το πεδίο εφαρμογής του Κώδικα
 - 77 1.1. Αποκλειστική η απαρίθμηση των εσόδων του Κώδικα
 - 78 1.2. Έσοδα που δεν εμπίπτουν στο κανονιστικό πλαίσιο του Κώδικα
 - 79 1.3. Τα τελωνειακά έσοδα
- 79 2. Έλλειψη ενιαίας διαδικασίας επιβολής και είσπραξης των δημοσίων εσόδων
 - 79 2.1. Η νομοθετική επιλογή
 - 79 2.2. Η διαφοροποίηση της διαδικασίας επιβολής και είσπραξης των δημοσίων εσόδων
 - 79 2.3. Ο Κώδικας και το αποδεικτικό ενημερότητας
- 80 2.4. Οι ρυθμίσεις της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης
- 81 Άρθρο 3. Ορισμοί
- 83 1. Εισαγωγικά
 - 83 1.1. Η πρακτική της επεξήγησης όρων στο προοίμιο νομικών κειμένων
 - 85 1.2. Συστηματική προσέγγιση του άρθ. 3. Σχέση με άλλες διατάξεις
 - 85 1.2.1. Σχέση με άλλες διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας
 - 85 1.2.2. Σχέση με άλλα νομοθετήματα

- 86 2. Ανάλυση των όρων που επεξηγούνται στο άρθρ. 3
- 87 2.1. Με το εδάφιο α' δίδεται ορισμός της έννοιας «φορολογούμενος»
- 87 2.2. Με το εδάφιο β' δίδεται ορισμός της έννοιας «πρόσωπο»
- 88 2.3. Με το εδάφιο γ' δίδεται ορισμός της έννοιας «νομικό πρόσωπο»
- 88 2.4. Με το εδάφιο δ' δίδεται ορισμός της έννοιας «νομική οντότητα»
- 90 2.5. Με το εδάφιο ε' δίδεται ορισμός της έννοιας «νόμιμη προθεσμία καταβολής»
- 91 2.6. Με το εδάφιο στ' δίδεται ορισμός της έννοιας «Φορολογική Διοίκηση»
- 92 2.7. Με το εδάφιο ζ' δίδεται ορισμός της έννοιας «Γενικός Γραμματέας»
- 92 2.8. Με το εδάφιο η' δίδεται ορισμός της έννοιας «Υπουργός»
- 92 2.9. Με το εδάφιο θ' δίδεται ορισμός της έννοιας «φορολογικός κάτοικος»
- 94 Άρθρο 4. Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων, ανάθεση καθηκόντων και εξουσιοδότηση υπογραφής
- 98 1. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις
- 101 2. Μεταβίβαση αρμοδιότητας και εξουσιοδότηση υπογραφής
- 103 3. Χαρακτήρας και δημοσιότητα των πράξεων μεταβίβασης αρμοδιότητας και εξουσιοδότησης υπογραφής
- 105 4. Ισχύς των πράξεων μεταβίβασης αρμοδιότητας και εξουσιοδότησης υπογραφής
- 105 5. Μεταβίβαση αρμοδιότητας ή εξουσιοδότηση υπογραφής σε περισσότερα όργανα της Φορολογικής Διοίκησης
- 106 6. Δυνατότητα περαιτέρω μεταβίβασης αρμοδιότητας ή εξουσιοδότησης υπογραφής
- 107 7. Τροποποίηση αποφάσεων μεταβίβασης αρμοδιότητας ή εξουσιοδότησης υπογραφής
- 107 8. Συστηματική προσέγγιση
- 107 8.1. Συναφείς διατάξεις στον ΚΦΔ
- 108 8.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις
- 110 Άρθρο 5. Κοινοποίηση πράξεων
- 118 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης
- 119 2. Προϊσχύσαν δίκαιο
- 120 3. Ερμηνευτικά ζητήματα
- 120 3.1. Ζητήματα ορολογίας
- 121 3.2. Νομική ισχύς και συνέπειες της κοινοποίησης

- 123 4. Είδη κοινοποίησης
 - 123 4.1. Κοινοποιήσεις προς φυσικά πρόσωπα
 - 123 4.1.1. Ηλεκτρονική κοινοποίηση με τις διατάξεις του ν. 3979/2011
 - 125 4.1.2. Με κοινοποίηση στον λογαριασμό του προσώπου στο πληροφοριακό σύστημα της Φορολογικής Διοίκησης
 - 126 4.1.3. Με συστημένη επιστολή
 - 128 4.1.4. Κατά τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας
 - 132 4.2. Κοινοποιήσεις προς νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες
 - 132 4.2.1. Ηλεκτρονική κοινοποίηση
 - 133 4.2.2. Με παράδοση στην έδρα ή εγκατάσταση νομικού προσώπου
 - 135 4.2.3. Με συστημένη επιστολή
 - 135 4.2.4. Κατά τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας
- 137 5. Κοινοποίηση με απλή επιστολή
- 137 6. Τεκμήριο νόμιμης κοινοποίησης
- 140 6.1. Σε περίπτωση κοινοποίησης με συστημένη επιστολή
- 140 6.2. Σε περίπτωση ηλεκτρονικής κοινοποίησης
- 142 7. Νομοθετική εξουσιοδότηση στον Διοικητή της ΑΑΔΕ
- 142 8. Κοινοποίηση πράξεων που αφορούν φορολογία ακινήτων
- 144 9. Αρμοδιότητα για τη διενέργεια κοινοποιήσεων
- 144 10. Συστηματική προσέγγιση
 - 144 10.1. Συναφείς διατάξεις στον ΚΦΔ
 - 145 10.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις
- 148 Άρθρο 6. Έντυπα
- 149 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις
- 150 2. Καθορισμός του τύπου και περιεχομένου δηλώσεων, εντύπων και λοιπών εγγράφων
- 151 3. Διάθεση των εντύπων στους φορολογούμενους
- 151 4. Συναφείς διατάξεις
- 152 Άρθρο 7. Προθεσμίες

- 153 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις
- 154 2. Έννοια και διακρίσεις των προθεσμιών
- 155 3. Αφετηρία της προθεσμίας
- 155 4. Τρόπος υπολογισμού της προθεσμίας
- 156 5. Λήξη της προθεσμίας
- 157 6. Αναστολή της προθεσμίας
- 158 7. Επίσημη αργία
- 158 8. Ταχυδρομική αποστολή δηλώσεων, προσφυγών ή εγγράφων
- 159 9. Ηλεκτρονική υποβολή δηλώσεων, προσφυγών ή άλλων εγγράφων
- 161 10. Υποβολή εγγράφων μέσω τηλεομοιοτυπίας
- 161 11. Συστηματική προσέγγιση
 - 161 11.1. Συναφείς διατάξεις στον ΚΦΔ
 - 162 11.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις
- 165 Άρθρο 8. Φορολογικός εκπρόσωπος
- 167 1. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις
- 167 2. Σκοπός και λειτουργία του θεσμού του φορολογικού εκπροσώπου
- 168 3. Οι εξουσίες του φορολογικού εκπροσώπου
 - 168 3.1. Μη νομοθετικός προσδιορισμός των «τυπικών υποχρεώσεων» του φορολογουμένου
 - 169 3.2. Περιοριστικός προσδιορισμός εξουσιών εκπροσώπου με την ΠΟΛ. 1283/2013
 - 1693.3. Οι φορολογικός εκπρόσωπος ως απλός αντίκλητος
- 170 4. Έκταση εξουσιών φορολογικού εκπροσώπου
 - 170 4.1. Περιορισμός εξουσιών φορολογικού εκπροσώπου
 - 170 4.2. Επιτρεπτές ενέργειες φορολογικού εκπροσώπου επί τυπικών υποχρεώσεων του φορολογουμένου
 - 170 4.3. Σύγκριση με τις εξουσίες που ασκεί ο φορολογικός αντιπρόσωπος ΦΠΑ
 - 171 4.4. Ικανότητα φορολογικού εκπροσώπου
- 171 5. Έτερα ζητήματα σχετικά με τον ορισμό φορολογικού εκπροσώπου
 - 171 5.1. Αποδοχή διορισμού του από τον φορολογικό εκπρόσωπο

- 171 5.2. Ορισμός εκπροσώπων περισσοτέρων του ενός
- 171 5.3. Ορισμός νομικών προσώπων και οντοτήτων ως φορολογικών εκπροσώπων
- 172 6. Διεύρυνση ή περιορισμός των εξουσιών του φορολογικού εκπροσώπου
- 172 6.1. Κατ' αρχήν δυνατότητα του φορολογουμένου προς τούτο
- 172 6.2. Μη ευχέρεια απόσπασης της εξουσίας αντικλήτου
- 172 7. Η ανυπαρξία «ταχυδρομικής διεύθυνσης» του φορολογουμένου ως προϋπόθεση ορισμού φορολογικού εκπροσώπου
- 172 7.1. Η αναφορά σε «ταχυδρομική διεύθυνση» ως νομοθετική πλημμέλεια
- 173 7.2. Ορισμός φορολογικού εκπροσώπου για τη φορολογία εισοδήματος
- 173 7.3. Κριτική προσέγγιση της νομοθετικής πρόβλεψης για «φορολογική» κατοικία του εκπροσώπου στην Ελλάδα
- 174 8. Έλλειψη ευθύνης φορολογικού εκπροσώπου
- 174 9. Η εκπροσώπηση για σκοπούς ΦΠΑ
- 175 Άρθρο 9. Ερμηνευτικές Εγκύκλιοι και Οδηγίες
- 179 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις
- 182 2. Εννοιολογικά ζητήματα
- 182 2.1. Έννοια και περιεχόμενο του όρου «εγκύκλιος»
- 184 2.2. Οδηγίες εφαρμογής
- 185 2.3. Λοιπά έγγραφα
- 186 3. Αρμοδιότητα για την έκδοση εγκυκλίων και οδηγιών
- 186 4. Δημοσιότητα, αρίθμηση και έναρξη ισχύος των εγκυκλίων
- 186 4.1. Δημοσιότητα των εγκυκλίων
- 187 4.2. Αρίθμηση των εγκυκλίων
- 187 4.3. Έναρξη ισχύος των εγκυκλίων
- 188 5. Δεσμευτικότητα των εγκυκλίων
- 188 5.1. Νομικό θεμέλιο της δεσμευτικότητας
- 190 5.2. Δεσμευτικότητα για τη Φορολογική Διοίκηση
- 190 5.3. Δεσμευτικότητα για τους φορολογουμένους
- 192 5.4. Δεσμευτικότητα των εγκυκλίων έως τη ρητή ανάκλησή τους ή έως την τροποποίηση της νομοθεσίας

- 193 5.5. Μη δεσμευτικότητα απαντήσεων που δίδονται από υπαλλήλους της Φορολογικής Διοίκησης
- 195 6. Μη αναδρομική εφαρμογή εγκυκλίου σε περίπτωση που συνεπάγεται τη χειροτέρευση της θέσης των φορολογουμένων
- 195 6.1. Χειροτέρευση της θέσης των φορολογουμένων
- 196 6.2. Ισχύς νέας ερμηνείας μόνο για το μέλλον
- 196 7. Μη ανακρίβεια δήλωσης σε περίπτωση που ο φορολογούμενος έχει ακολουθήσει τις εγκυκλίους της Φορολογικής Διοίκησης
- 197 7.1. Συνταγματικότητα της ρύθμισης
- 198 7.2. Έκταση εφαρμογής της παραγράφου
- 199 7.3. Η ρύθμιση της παραγράφου 5 ως αυτοτελής λόγος ακύρωσης πράξεων προσδιορισμού φόρου
- 199 8. Ζητήματα διαχρονικού δικαίου
- 200 9. Αναφορές συγκριτικού δικαίου
- 200 9.1. Γαλλία
- 202 9.2. ΗΠΑ
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
- Φορολογικό μητρώο
- 205 Εισαγωγικές παρατηρήσεις επί των άρθρων 10-11 του ΚΦΔ
- 208 Άρθρο 10. Εγγραφή στο φορολογικό μητρώο
- 215 1. Εισαγωγή
- 215 2. Ιστορικό
- 218 3. Διατηρηθείσες σχετικές διατάξεις
- 219 4. Στοιχεία συγκριτικού δικαίου
- 219 4.1. Ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- 222 4.2. Ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου σε άλλα κράτη
- 223 5. Εγγραφή στο Φορολογικό Μητρώο
- 225 6. Διαδικασία έναρξης επιχειρηματικής δραστηριότητας από οφειλέτη του δημοσίου
- 227 7. Μεταβολή στοιχείων φορολογουμένου
- 228 8. Η τροποποίηση των διατάξεων υπό το πρίσμα του ν. 4512/2018

- 230 Άρθρο 11. Αριθμός Φορολογικού Μητρώου
- 236 1. Εισαγωγή
- 237 2. Αναλυτική Ερμηνεία
- 237 2.1. Ο νέος Αριθμός Φορολογικού Μητρώου
- 237 2.2. Πράξεις ή συναλλαγές στις οποίες αναγράφεται υποχρεωτικά ο ΑΦΜ
- 239 3. Διαδικασία αναστολής ΑΦΜ για διενέργεια ενδοκοινοτικών συναλλαγών
- 242 4. Απενεργοποίηση ΑΦΜ
- 243 5. Οίκοθεν απόδοση ΑΦΜ και μεταβολές
- 244 6. Αρμοδιότητες του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων
- 244 7. Συμπερασματικά

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Αποδεικτικό ενημερότητας

- 245 Εισαγωγικές παρατηρήσεις επί του άρθρου 12 του ΚΦΔ
- 246 Άρθρο 12. Αποδεικτικό ενημερότητας και βεβαίωση οφειλής
- 249 1. Αποδεικτικό Φορολογικής Ενημερότητας
- 252 1.1. Εξαιρέσεις από την υποχρέωση έκδοσης και προσκόμισης ΑΦΕ.
- 252 1.2. Προϋποθέσεις χορήγησης
- 253 1.3. Ληξιπρόθεσμες οφειλές
- 253 1.4. Προϋποθέσεις μη χορήγησης ΑΦΕ
- 255 1.5. Χρόνος Ισχύος
- 255 1.6. Για είσπραξη χρημάτων από το Δημόσιο
- 256 1.7. Για μεταβίβαση ακινήτου ή σύσταση εμπραγμάτου δικαιώματος επί ακινήτου
- 257 2. Βεβαίωση οφειλής
- 258 2.1. Χρόνος Ισχύος
- 258 2.2. Διαδικασία χορήγησης, τύπος και περιεχόμενο της βεβαίωσης οφειλής
- 259 2.3. Απόδοση παρακρατούμενων ποσών
- 260 3. Παρακολούθηση αποδοτέων ποσών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Τήρηση βιβλίων και στοιχείων

261 Εισαγωγικές παρατηρήσεις επί των άρθρων 13-17Α του ΚΦΔ

262 1. Συνοπτική επισκόπηση

264 2. Γενικές παρατηρήσεις για τις προβλεπόμενες υποχρεώσεις

264 2.1. Δικαιολογητική βάση της ανάγκης συνεργασίας και συμμετοχής του φορολογούμενου στη φορολογική διαδικασία

265 3. Παρατηρήσεις και προβληματισμοί επί της δομής του κεφαλαίου

266 4. Ειδικότερα θέματα

266 4.1. Συστηματική ένταξη των διατάξεων του κεφαλαίου αυτού στον Κώδικα

268 4.2. Επισημάνσεις επί των άρθρων του κεφαλαίου

268 4.2.1. Η πρόβλεψη εξουσιοδοτικής διάταξης

268 4.2.2. Η καινοτομία των συγκεκριμένων διατάξεων

269 4.2.3. Έλλειψη αναφοράς στον αρμόδιο έφορο

270 5. Νομική φύση των διατάξεων του τετάρτου κεφαλαίου

271 6. Προϊσχύσαν Δίκαιο

274 Άρθρο 13. Βιβλία και στοιχεία

277 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

278 1.1. Ιστορικό προϊσχύσασας νομοθεσίας για φορολογικά στοιχεία και βιβλία

279 1.2. Λόγοι ένταξης του άρθρου 13 στον ΚΦΔ

280 2. Υποχρέωση τήρησης αξιόπιστου λογιστικού συστήματος, κατ' άρθρο 5 ν. 4308/2014

280 2.1. Υπόχρεα πρόσωπα.

283 2.2. Τρόπος τήρησης

283 2.2.1. Λογιστικό σύστημα (λογιστικά βιβλία και λογιστικά στοιχεία)

284 2.2.2. Αξιόπιστο λογιστικό σύστημα

286 2.2.3. Το λογιστικό σύστημα ως ενιαίο σύνολο

286 2.3. Συνέπειες μη τήρησης αξιόπιστου λογιστικού συστήματος

287 2.3.1. Επιβολή κυρώσεων άρθρου 54 ΚΦΔ

288 2.3.2. Εφαρμογή άρθρου 28 ΚΦΕ

288 3. Χρόνος διαφύλαξης λογιστικών αρχείων

289 3.1. Ο κανόνας (περ. α')

290 3.2. Οι εξαιρέσεις

290 3.2.1. Όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 36 παρ. 2 ΚΦΔ (περ. β')

291 3.2.2. Μέχρι την τελεσιδικία της απαίτησης της Φορολογικής Διοίκησης ή την ολοσχερή εξόφλησή της (περ. γ')

292 3.3. Ο χρόνος διαφύλαξης κατά τον ν. 4308/2014

292 4. Προϊσχύσαν δίκαιο

294 5. Συναφείς διατάξεις

294 5.1. Συναφείς διατάξεις στον Κώδικα

294 5.2. Συναφείς διατάξεις άλλων νόμων

295 Άρθρο 14. Πληροφορίες από τον φορολογούμενο

299 1. Βασικές έννοιες - Γενική επισκόπηση της διάταξης

299 1.1. Παροχή πληροφοριών και στοιχείων από τον φορολογούμενο - Αρχή συνεργασίας

300 1.2. Δικαιολογητική βάση της αρχής συνεργασίας και συμμετοχής του φορολογούμενου

301 2. Ερμηνευτικά ζητήματα

302 2.1. Χορήγηση πληροφοριών από τον ίδιο τον φορολογούμενο

303 2.1.1. Έγγραφο αίτημα της Φορολογικής Διοίκησης για παροχή πληροφοριών

304 2.1.2. Κοινοποίηση του σχετικού αιτήματος

304 2.1.3. Παροχή πληροφοριών από τον φορολογούμενο εντός πέντε ημερών

305 2.2. Προσκόμιση βιβλίων και στοιχείων από τον φορολογούμενο

306 2.2.1. Γραπτή κλήση προσκόμισης βιβλίων και στοιχείων

307 2.2.2. Μηχανογραφική τήρηση βιβλίων και έκδοση στοιχείων

307 2.3. Υποβολή καταστάσεων φορολογικών στοιχείων, προμηθευτών και πελατών

308 2.3.1. Ειδικότερη μορφή παροχής πληροφοριών από τον φορολογούμενο

309 2.3.2. Σκοπός υποβολής των καταστάσεων

309 2.3.3. Υπόχρεοι στην υποβολή των καταστάσεων

- 310 2.3.4. Χρόνος υποβολής
- 310 2.4. Αυτόματη παροχή πληροφοριών από φορολογούμενο για την επιχειρηματική του δραστηριότητα
- 311 2.5. Άρνηση συνεργασίας και συνέπειες - Προβλεπόμενες κυρώσεις
- 312 3. Προϊσχύσαν νομοθετικό πλαίσιο
- 312 3.1. Γενικά
- 312 3.1.1. Φορολογία Εισοδήματος
- 313 3.1.2. Προϊσχύσασες διατάξεις για την υποβολή καταστάσεων φορολογικών στοιχείων
- 314 3.1.3. Λοιπές διατάξεις
- 315 3.2. Σύγκριση του προϊσχύσαντος νομοθετικού πλαισίου με το άρθρο 14 του Κώδικα
- 316 4. Συστηματική προσέγγιση
- 316 4.1. Συναφείς διατάξεις στον Κώδικα
- 318 Άρθρο 15. Πληροφορίες από τρίτους
- 324 1. Γενικές παρατηρήσεις επί της διάταξης
- 325 1.1. Δικαίωμα πληροφοριακού αυτοκαθορισμού - Σχέση του άρθρου 15 με τις διατάξεις περί προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα
- 329 2. Παροχή πληροφοριών και εγγράφων από τρίτα πρόσωπα - Αρχή συνεργασίας
- 329 2.1. Υπόχρεα πρόσωπα για τη χορήγηση των πληροφοριών και εγγράφων
- 329 2.1.1. Πρόσωπα που ανήκουν στο δημόσιο τομέα
- 330 2.1.2. Λοιπά πρόσωπα
- 331 2.2. Τρόπος χορήγησης των πληροφοριών από τρίτους
- 331 2.2.1. Κατόπιν αιτήματος
- 331 2.2.2. Αυτόματη παροχή συγκεκριμένων πληροφοριών
- 332 2.2.2.1. Η ηλεκτρονική υποβολή στοιχείων της μίσθωσης ακινήτων
- 332 2.3. Προϋποθέσεις και προθεσμία ικανοποίησης του αιτήματος της Φορολογικής Διοίκησης
- 333 2.4. Πληροφορίες ή έγγραφα που παρέχονται υπό ειδικές προϋποθέσεις
- 3332.4.1. Εκκρεμείς ποινικές υποθέσεις
- 334 2.4.1.1. Τήρηση της αρχής της αναλογικότητας
- 335 2.4.2. Πληροφορίες από την Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες.

336 2.4.3. Λοιπές πληροφορίες, πλην οικονομικών συναλλαγών με τον φορολογούμενο

337 2.5. Κάμψη ειδικότερων μορφών απορρήτου

338 2.5.1. Ειδικά για το δικηγορικό απόρρητο

338 3. Αρμόδιο όργανο για την υποβολή του αιτήματος χορήγησης πληροφοριών από τα τρίτα πρόσωπα

339 4. Προϊσχύσασες διατάξεις για την παροχή πληροφοριών από τρίτους

340 4.1. Φορολογία Εισοδήματος

340 4.2. Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων

341 4.3. Κώδικας ΦΠΑ

341 4.4. Φορολογία Κληρονομιών

341 4.5. Φορολογία Μεταβίβασης Ακινήτων

342 5. Συστηματική προσέγγιση

342 5.1. Συναφείς διατάξεις στον Κώδικα

342 5.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις

343 6. Η παράγραφος

344 Άρθρο 16. Στοιχεία και πληροφορίες σε ξένη γλώσσα

345 1. Γενικά επί της δομής και του περιεχομένου του άρθρου

346 2. Υποβολή από τον φορολογούμενο προς τη Φορολογική Διοίκηση βιβλίων, στοιχείων και λοιπών εγγράφων, μεταφρασμένων στην ελληνική γλώσσα

346 2.1. Αρμόδιο όργανο

347 2.2. Προθεσμία υποβολής στοιχείων, βιβλίων και εγγράφων

348 2.3. Σύγκριση με το άρθρο

349 2.4. Προϊσχύον νομοθετικό πλαίσιο

350 2.5. Συναφείς διατάξεις

350 2.5.1. Στον ΚΦΔ

350 2.5.2. Εκτός ΚΦΔ

350 3. Καθορισμός δικαιολογητικών για την πίστωση φόρου αλλοδαπής

352 3.1. Η συστηματική ένταξη της εξουσιοδοτικής διάταξης

353 3.2. Συναφείς διατάξεις

- 354 Άρθρο 17. Διαφύλαξη πληροφοριών - απόρρητο
- 363 1. Γενικά περί φορολογικού απορρήτου
- 364 1.1. Ιστορική επισκόπηση της διάταξης
- 364 1.2. Σκοπός του φορολογικού απορρήτου
- 365 1.2.1. Η προστασία των φορολογουμένων έναντι τρίτων
- 366 1.2.2. Η προστασία του δημοσίου συμφέροντος
- 366 1.3. Η πρόσβαση στα διοικητικά στοιχεία και έγγραφα και το φορολογικό απόρρητο
- 368 2. Ειδικά επί της διάταξης του άρθρου 17 ΚΦΔ
- 368 2.1. Το γενικό απόρρητο του άρθρου 17 και η εφαρμογή του στις φορολογίες του ΚΦΔ.
- 369 2.2. Η περιοριστική απαρίθμηση των περιπτώσεων άρσης του φορολογικού απορρήτου
- 369 3. Υπόχρεοι για την τήρηση του φορολογικού απορρήτου
- 370 3.1. Πρόσωπα εντός Φορολογικής Διοίκησης και Υπ. Οικονομικών
- 370 3.2. Πρόσωπα εκτός Φορολογικής Διοίκησης
- 370 3.2.1. Πρόσωπα των περ. α' έως ιδ' της παρ. 1 του άρθρου
- 371 3.2.2. Λοιπά Πρόσωπα
- 371 3.3. Το καθήκον εχεμύθειας των φορολογικών οργάνων
- 372 3.3.1. Συνέπειες παραβίασης του καθήκοντος εχεμύθειας και της μη τήρησης του φορολογικού απορρήτου
- 373 4. Κάμψη (εξαιρέσεις) του φορολογικού απορρήτου
- 373 4.1. Οι ρητές περιπτώσεις άρσης του φορολογικού απορρήτου
- 379 4.2. Η ελαστικότητα του φορολογικού απορρήτου
- 380 5. Έκταση εφαρμογής του φορολογικού απορρήτου
- 380 5.1. Η έννοια του τρίτου στο φορολογικό απόρρητο
- 380 5.2. Περιπτώσεις τρίτων για τους οποίους δεν ισχύει το φορολογικό απόρρητο (κατά τη νομολογία με βάση το προϊσχύον δίκαιο)
- 382 6. Η εξουσιοδοτική διάταξη της παρ.
- 382 6.1. Η κοινή απόφαση Υπουργού Οικονομικών και Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων
- 383 6.1.1. Η αριθ. ΠΟΛ. 1154/2018 (Β' 3253) κοινή απόφαση του Υπουργού και της Υφυπουργού Οικονομικών καθώς και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων για την εφαρμογή του πλαισίου και της πολιτικής ασφάλειας του Υπουργείου Οικονομικών και της ΑΑΔΕ ως προς την τήρηση του φορολογικού απορρήτου

- 385 7. Προϊσχύσαν καθεστώς
- 386 7.1. Φορολογία Εισοδήματος
- 389 7.2. Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων
- 389 7.3. Φορολογία Ακίνητης Περιουσίας
- 391 7.4. Κώδικας ΦΠΑ
- 391 7.5. Φορολογία Κληρονομιών
- 392 8. Συναφείς διατάξεις
- 394 Άρθρο 17Α. Κυρώσεις για παραβίαση του φορολογικού απορρήτου
- 396 1. Οι συνέπειες της παραβίασης του φορολογικού απορρήτου και η αναγκαιότητα της πρόβλεψης κυρώσεων
- 397 1.1. Γενικές παρατηρήσεις για τη διάταξη του άρθρου 17Α
- 398 2. Η έννοια του πειθαρχικού παραπτώματος
- 399 2.1. Πρόσωπα που διαπράττουν πειθαρχικό παράπτωμα
- 399 3. Πρόσωπα που εμπíπτουν στις λοιπές κυρώσεις (επιβολή προστίμου) του άρθρου 17Α
- 400 3.1. Η επιβολή προστίμου στα πρόσωπα των παρ. 1 και 2 του άρθρου
- 401 3.2. Ειδικές περιπτώσεις επιβολής προστίμου (προσωπικό και διοικούντες τις αναδόχους εταιρίες που διαχειρίζονται έργα του Υπ. Οικονομικών)
- 401 4. Η διαδικασία επιβολής του προστίμου
- 401 4.1. Αρμόδιο όργανο
- 401 4.2. Διαδικασία επιβολής
- 402 4.3. Ύψος προστίμων των παρ. 2, 3 και
- 403 4.4. Η διοικητική διαγραφή του προστίμου της παρ. 2 του άρθρου 17Α
- 404 4.5. Δυνατότητα δικαστικής αμφισβήτησης
- 404 5. Η εξουσιοδοτική διάταξη
- 405 6. Προϊσχύσαν δίκαιο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Υποβολή δηλώσεων

- 407 Εισαγωγικές παρατηρήσεις επί των άρθρων 18-20 του ΚΦΔ
- 408 1. Γενική επισκόπηση της δομής του κεφαλαίου

- 408 2. Έννοια της φορολογικής δήλωσης
- 411 3. Νομική φύση της φορολογικής δήλωσης
 - 411 3.1. Η φορολογική δήλωση ως «δήλωση γνώσεως»
 - 415 3.2. Η φορολογική δήλωση ως «μέσο προσδιορισμού» της φορολογικής οφειλής
- 416 4. Προϊσχύσαν δίκαιο
 - 417 4.1. Η αρχική δήλωση
 - 417 4.2. Η συμπληρωματική φορολογική δήλωση
 - 418 4.3. Η ανακλητική φορολογική δήλωση
 - 420 4.4. Η δήλωση με επιφύλαξη
- 421 5. Συνοπτική συγκριτική θεώρηση επελθουσών από τον Κώδικα μεταβολών στον θεσμό των φορολογικών δηλώσεων σε σχέση με το προϊσχύσαν καθεστώς
- 422 6. Συστηματική προσέγγιση
 - 422 6.1. Συναφείς διατάξεις στον Κώδικα
 - 422 6.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις
- 423 Άρθρο 18. Υποβολή φορολογικής δήλωσης
- 433 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης
- 433 2. Υποχρέωση υποβολής εμπρόθεσμης φορολογικής δήλωσης
- 435 3. Υπόχρεα προς υποβολή φορολογικών δηλώσεων πρόσωπα, ικανά να συμμετάσχουν στη διοικητική φορολογική διαδικασία
 - 436 3.1. Υπόχρεα πρόσωπα κατά τη ρύθμιση του νόμου
 - 436 3.1.1. Φορολογία εισοδήματος
 - 436 3.1.2. ΕΝΦΙΑ
 - 437 3.1.3. ΦΜΑ
 - 437 3.1.4. Κληρονομίες, Δωρεές, Γονικές Παροχές
 - 437 3.1.5. ΦΠΑ
 - 437 3.2. Αντιπροσώπευση του υπόχρεου προσώπου προς υποβολή φορολογικής δήλωσης.
 - 438 3.2.1. Αντιπροσώπευση η οποία στηρίζεται σε διάταξη νόμου
 - 439 3.2.2. Αντιπροσώπευση η οποία στηρίζεται στη βούληση των μερών

- 439 4. Χρόνος υποβολής φορολογικών δηλώσεων στις επιμέρους φορολογίες
- 441 5. Απώτατα χρονικά όρια υποβολής εκπρόθεσμων φορολογικών δηλώσεων
- 441 5.1. Εφαρμοστέο καθεστώς από 1.1.2014 έως 16.1.2018: Η έκδοση εντολής ελέγχου από τη Φορολογική Διοίκηση
- 444 5.2. Εφαρμοστέο καθεστώς από 17.1.2018: Η κοινοποίηση πράξης προσωρινού διορθωτικού φόρου από τη Φορολογική Διοίκηση
- 445 5.3. Η παραγραφή του δικαιώματος του Δημοσίου για έλεγχο της αρχικής δήλωσης
- 445 6. Συνέπειες μη υποβολής ή εκπρόθεσμης υποβολής φορολογικής δήλωσης
- 448 7. Αρμοδιότητα εκδόσεως ειδικών εντύπων των φορολογικών δηλώσεων, διαμορφώσεως του περιεχομένου τους και τρόπου υποβολής τους
- 449 8. Αρμοδιότητα για την παραλαβή των φορολογικών δηλώσεων
- 453 9. Η υποχρέωση υπογραφής της φορολογικής δήλωσης
- 454 10. Συνυπογραφή της φορολογικής δήλωσης του κατά νόμου υπόχρεου προσώπου - ευθύνες τρίτων προσώπων
- 456 Άρθρο 19. Υποβολή τροποποιητικής φορολογικής δήλωσης
- 462 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης
- 463 2. Ο προσδιορισμός του φόρου κατόπιν υποβολής τροποποιητικής φορολογικής δήλωσης
- 463 2.1. Ο άμεσος προσδιορισμός του φόρου
- 464 2.2. Ο διορθωτικός προσδιορισμός του φόρου
- 465 2.3. Ο διοικητικός προσδιορισμός του φόρου
- 466 3. Ερμηνευτικά ζητήματα σε σχέση με το εύρος της έννοιας της τροποποιητικής δήλωσης του ΚΦΔ
- 467 3.1. Προϊσχύσαν νομοθετικό πλαίσιο
- 467 3.1.1. Η συμπληρωματική φορολογική δήλωση
- 468 3.1.2. Η ανακλητική φορολογική δήλωση
- 470 3.1.2α. Η ανακλητική δήλωση στη φορολογία εισοδήματος
- 471 3.1.2β. Η ανακλητική δήλωση στη φορολογία κληρονομιών
- 472 3.2. Επίλυση ερμηνευτικών ζητημάτων που σχετίζονται με το εύρος της έννοιας της τροποποιητικής δήλωσης από τη Διοίκηση και τη νομολογία
- 474 4. Απώτατα χρονικά όρια υποβολής τροποποιητικών φορολογικών δηλώσεων
- 475 4.1α. Εφαρμοστέο καθεστώς από 1.1.2014 έως 16.1.2018: Η έκδοση εντολής ελέγχου από τη Φορολογική Διοίκηση

- 476 4.1β. Εφαρμοστέο καθεστώς από 17.1.2018: Η κοινοποίηση πράξης προσωρινού διορθωτικού προσδιορισμού φόρου από τη Φορολογική Διοίκηση
- 477 4.1γ. Η παραγραφή του δικαιώματος του Δημοσίου για έλεγχο της αρχικής δήλωσης
- 479 4.2. Η δυνατότητα υποβολής εκπρόθεσμης τροποποιητικής δήλωσης μετά την παραγραφή του δικαιώματος του Δημοσίου για έλεγχο της αρχικής δήλωσης
- 480 4.3. Έναρξη της προθεσμίας για την παραγραφή της αξίωσης επιστροφής φόρου σε περίπτωση υποβολής τροποποιητικής δήλωσης
- 481 5. Συνέπειες υποβολής τροποποιητικής φορολογικής δήλωσης
- 483 6. Συναφείς διατάξεις στον Κώδικα
- 485 Άρθρο 20. Δήλωση με επιφύλαξη
- 487 1. Ο θεσμός της δήλωσης με επιφύλαξη στην ελληνική έννομη τάξη
- 488 2. Προϊσχύσαν καθεστώς
- 489 2.1. Συγκριτική θεώρηση των σχετικών με την υποβολή της δήλωσης με επιφύλαξη διατάξεων στον ΚΦΔ και στον πρώην ΚΦΕ
- 490 3. Τύπος και περιεχόμενο της επιφύλαξης
- 491 4. Συνέπειες της επιφύλαξης
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ
- Ενδοομιλικές συναλλαγές
- 493 Εισαγωγικές παρατηρήσεις επί των άρθρων 21-22 του ΚΦΔ
- 494 1. Γενικές Παρατηρήσεις
- 495 2. Η προβληματική της τιμολόγησης μεταξύ συνδεδεμένων μερών
- 496 3. Η αρχή των ίσων αποστάσεων
- 497 3.1. Η αποτύπωση της αρχής των ίσων αποστάσεων
- 498 3.2. Ερμηνευτικές παρατηρήσεις
- 499 4. Η μεθοδολογία για την εφαρμογή της αρχής των ίσων αποστάσεων
- 499 4.1. Η συγκριτική ανάλυση
- 501 4.2. Οι εφαρμοζόμενες μέθοδοι
- 502 4.2.1. Οι παραδοσιακές μέθοδοι
- 502 4.2.1.1. Μέθοδος της Συγκρίσιμης Μη Ελεγχόμενης Τιμής (Comparable Uncontrolled Price - CUP)

502 4.2.1.2. Μέθοδος της Τιμής Μεταπώλησης (Resale Price)

503 4.2.1.3. Μέθοδος του Κόστους Συν Κέρδος (Cost Plus)

504 4.2.2. Οι συναλλακτικές μέθοδοι που βασίζονται στα κέρδη

504 4.2.2.1. Μέθοδος του Καθαρού Κέρδους Συναλλαγής (Transactional Net Margin Method - TNMM)

504 4.2.2.2. Μέθοδος του Επιμερισμού του Κέρδους (Profit Split Method - PSM)

505 4.2.3. Χρήσιμες παρατηρήσεις επί της εφαρμογής των μεθόδων

505 4.3. Η ενσωμάτωση των μεθόδων στην ελληνική νομοθεσία

507 Άρθρο 21. Φάκελος Τεκμηρίωσης

513 1. Γενικά για την υποχρέωση τεκμηρίωσης των τιμών των συναλλαγών μεταξύ συνδεδεμένων μερών

513 1.1. Ορισμός και λειτουργία της τεκμηρίωσης

514 1.2. Ιστορική αναδρομή

516 1.3. Νομοθετική εξέλιξη της υποχρέωσης τεκμηρίωσης των τιμών των συναλλαγών μεταξύ συνδεδεμένων μερών στην Ελλάδα

518 2. Υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής

518 2.1. Υπόχρεα πρόσωπα

519 2.2. Απαλλαγές

521 2.3. Εξαιρούμενα πρόσωπα

521 3. Αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής

522 3.1. Η έννοια της σύνδεσης

525 3.2. Η έννοια της συναλλαγής

526 3.3. Η μεταφορά λειτουργιών

528 4. Η εκπλήρωση της υποχρέωσης μέσω του Φακέλου Τεκμηρίωσης

528 4.1. Γενικές παρατηρήσεις

529 4.2. Η δομή και το περιεχόμενο του Φακέλου τεκμηρίωσης

529 4.2.1. Ο Βασικός Φάκελος Τεκμηρίωσης

530 4.2.2. Ο Ελληνικός Φάκελος Τεκμηρίωσης

532 4.2.3. Πρακτικά θέματα σύνταξης του φακέλου τεκμηρίωσης

534 4.3. Ο Συνοπτικός Πίνακας Πληροφοριών

535 5. Η Έκθεση Ανά Χώρα

537 Άρθρο 22. Προέγκριση Μεθοδολογίας Ενδοομιλικής Τιμολόγησης

542 1. Γενικά για την προέγκριση της ενδοομιλικής τιμολόγησης

542 1.1. Ορισμός και λειτουργία

544 1.2. Τύποι συμφωνιών προέγκρισης

545 1.3. Η νομοθετική πρόβλεψη και η χρήση των συμφωνιών προέγκρισης στην πράξη

5462. Η δυνατότητα προέγκρισης στην ελληνική νομοθεσία

547 2.1. Υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής

547 2.2. Αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής

548 2.3. Αντικείμενο προέγκρισης

549 3. Η διαδικασία

550 3.1. Η προκαταρκτική διαβούλευση

550 3.1.1. Ο σκοπός και η λειτουργία της

550 3.1.2. Το περιεχόμενο της αίτησης

551 3.2. Η κύρια διαβούλευση

552 3.2.1. Το περιεχόμενο της αίτησης

553 3.2.2. Οι κρίσιμες παραδοχές

5543.2.3. Τα κύρια στάδια της διαδικασίας

554 3.2.3.1. Η αξιολόγηση της αίτησης

555 3.2.3.2. Η διατύπωση θέσεων

556 3.3. Έκδοση απόφασης

557 4. Ισχύς και έννομα αποτελέσματα της απόφασης

558 5. Υποχρεώσεις του φορολογούμενου

558 6. Αναθεώρηση, ανάκληση και ακύρωση της απόφασης προέγκρισης

558 6.1. Αναθεώρηση της απόφασης προέγκρισης

559 6.2. Ανάκληση της απόφασης προέγκρισης

559 6.3. Ακύρωση της απόφασης προέγκρισης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Φορολογικοί έλεγχοι

561 Εισαγωγικές παρατηρήσεις επί των άρθρων 23-29 του ΚΦΔ

561 1. Συνοπτική επισκόπηση του Κεφαλαίου

562 2. Εισαγωγές παρατηρήσεις σχετικά με τους φορολογικούς ελέγχους

564 3. Ισχύς του Κεφαλαίου - Μεταβατική ρύθμιση

565 Άρθρο 23. Εξουσίες Φορολογικής Διοίκησης

571 1. Ιστορική προέλευση της διάταξης

571 1.1. Προέλευση της διάταξης

571 1.2. Προϊσχύσαν καθεστώς

575 2. Γενικές ερμηνευτικές παρατηρήσεις

576 3. Επιμέρους ερμηνευτικές παρατηρήσεις

576 3.1. Γενικά - Το πλαίσιο των εξουσιών της Φορολογικής Διοίκησης

580 3.2. Τα είδη των φορολογικών ελέγχων

584 3.3. Αρμόδια όργανα

595 3.4. Ελεγκτικές επαληθεύσεις

601 3.5. Σχετικές διατάξεις σε άλλους νόμους

602 Άρθρο 24. Πρόσβαση στα βιβλία και στοιχεία

605 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

606 2. Το καθεστώς πρόσβασης στα βιβλία και στοιχεία πριν τον ΚΦΔ

612 3. Πρόσβαση στα βιβλία και στοιχεία υπό τον ΚΦΔ

612 3.1. Η έννοια των βιβλίων και των στοιχείων

615 3.2. Λήψη αντιγράφων των βιβλίων και στοιχείων χωρίς τη διενέργεια κατάσχεσης

619 3.3. Υποχρέωση συνεργασίας σε σχέση με την πρόσβαση στα βιβλία και στοιχεία

621 3.4. Κατάσχεση βιβλίων και στοιχείων

625 3.5. Σχετικές διατάξεις

626 Άρθρο 25. Είσοδος στις εγκαταστάσεις

- 630 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις
- 630 1.1. Προέλευση της διάταξης
- 630 1.2. Προηγούμενο καθεστώς διενέργειας του επιτόπιου ελέγχου - Επάνοδος της φορολογικής Αρχής
- 632 2. Επιμέρους ερμηνευτικές παρατηρήσεις
- 632 2.1. Η εντολή φορολογικού ελέγχου
- 637 2.2. Η διενέργεια του φορολογικού ελέγχου
- 643 2.3. Επανέλεγχος φορολογικών υποθέσεων
- 647 2.4. Μεταβατικές ρυθμίσεις
- 648 2.5. Σχετικές διατάξεις
- 649 Άρθρο 26. Επιλογή υποθέσεων προς έλεγχο
- 653 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις
- 656 2. Η προέλευση της διάταξης
- 657 3. Η ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 26 ΚΦΔ
- 662 4. Συναφείς διατάξεις σε άλλους νόμους
- 664 Άρθρο 27. Μέθοδοι έμμεσου προσδιορισμού της φορολογητέας ύλης
- 665 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις
- 666 2. Οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου πριν τον ΚΦΔ
- 667 3. Οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου υπό τον ΚΦΔ και τον νέο ΚΦΕ
- 667 3.1. Γενικά
- 669 3.2. Η τεχνική ανάλυσης ρευστότητας του φορολογούμενου
- 670 3.3. Η τεχνική της καθαρής θέσης του φορολογούμενου
- 671 3.4. Η τεχνική τραπεζικών καταθέσεων και δαπανών σε μετρητά
- 672 3.5. Ζητήματα από τη θέση σε ισχύ και την εφαρμογή των έμμεσων τεχνικών ελέγχου
- 678 3.6. Συναφείς διατάξεις σε άλλους νόμους
- 679 Άρθρο 28. Αποτελέσματα φορολογικού ελέγχου
- 683 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις
- 683 2. Ιστορική προέλευση της διάταξης

684 3. Επιμέρους ερμηνευτικά σχόλια

684 3.1. Γενικά για το δικαίωμα ακρόασης

685 3.2. Το ζήτημα της προηγούμενης ακρόασης στη φορολογική διαδικασία πριν από τη θέση σε ισχύ του ΚΦΔ

693 3.3. Το δικαίωμα πρόσβασης του φορολογουμένου στα στοιχεία του φακέλου - Η κατάσταση μέχρι και τη θέση σε ισχύ του ΚΦΔ

699 3.4. Η διαδικασία του άρθρου 28 παρ. 1 ΚΦΔ

705 3.5. Η έκδοση της οριστικής πράξης διορθωτικού προσδιορισμού του φόρου

713 4. Συναφείς διατάξεις

715 Άρθρο 28Α

717 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

718 2. Επιμέρους ερμηνευτικά σχόλια

718 2.1. Η Διεύθυνση Έρευνας Οικονομικών Εγκλημάτων - Αρμοδιότητες και διαδικασία έρευνας

724 2.2. Η διαδικασία ενώπιον της Φορολογικής Διοίκησης μετά το πέρας της έρευνας από τη Διεύθυνση Έρευνας Οικονομικού Εγκλήματος

727 3. Συναφείς διατάξεις

729 Άρθρο 29. Αμοιβαία διοικητική συνδρομή

731 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

732 2. Η διοικητική συνδρομή στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

737 3. Η διοικητική συνδρομή και η ανταλλαγή πληροφοριών στο πλαίσιο του ΟΟΣΑ

739 4. Οι ρυθμίσεις των διμερών συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολογίας

740 5. Η νομοθεσία FATCA

741 6. Συναφείς διατάξεις του ΚΦΔ - Άλλες σχετικές διατάξεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

Προσδιορισμός φόρου

743 Εισαγωγικές παρατηρήσεις επί των άρθρων 30-39 του ΚΦΔ

744 1. Συνοπτική επισκόπηση της δομής του Κεφαλαίου

744 2. Γενικές παρατηρήσεις για τη διαδικασία βεβαίωσης του φόρου ως στάδιο της διοικητικής φορολογικής διαδικασίας

746 3. Επισκόπηση της διαδικασίας βεβαίωσης του φόρου στον Κώδικα

748 4. Η νομική φύση των διατάξεων του Όγδου Κεφαλαίου

751 5. Προϊσχύσαν δίκαιο

751 5.1. Βασικές έννοιες της διαδικασίας βεβαίωσης του φόρου

752 5.2. Στάδια της διαδικασίας βεβαίωσης του φόρου

754 6. Ο προσδιορισμός φόρου με αιτία την αδικαιολόγητη προσαύξηση περιουσίας

757 7. Η παραγραφή

758 8. Η φοροαποφυγή

759 Άρθρο 30. Προσδιορισμός φόρου

764 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης

764 1.1. Οι ιδιαιτερότητες της πράξης προσδιορισμού του φόρου έναντι των συνήθων διοικητικών πράξεων

765 1.1.1. Ο διαπιστωτικός χαρακτήρας της πράξης

766 1.1.2. Η αρχή της οριστικότητας της πράξης

767 1.1.3. Η αρχή της μειωμένης τυπικής ισχύος της πράξης

770 1.2. Η πράξη προσδιορισμού του φόρου ως εκτελεστή ατομική διοικητική πράξη

770 1.2.1. Η νομική φύση της πράξης προσδιορισμού του φόρου - δέσμια αρμοδιότητα και διακριτική ευχέρεια κατά την έκδοσή της

772 1.2.2. Οι όροι νόμιμης έκδοσης της πράξης προσδιορισμού του φόρου

772 1.2.2.1. Τα τυπικά στοιχεία της πράξης

773 1.2.2.2. Η αιτιολογία της πράξης

775 2. Ερμηνευτικά ζητήματα

775 2.1. Βασικές έννοιες - Ζητήματα ορολογίας

775 2.1.1. Η βεβαίωση και είσπραξη του φόρου με μία πράξη

778 2.1.2. Η φορολογική οφειλή ή απαίτηση

779 2.1.3. Η σώρευση περισσότερων φορολογικών υποχρεώσεων σε μία πράξη

782 2.2. Η καταχώριση της πράξης στα βιβλία της Φορολογικής Διοίκησης

784 2.3. Τα είδη προσδιορισμού του φόρου

785 3. Κατ' εξουσιοδότηση εκδοθείσα νομοθεσία

790 4. Συστηματική προσέγγιση

- 790 4.1. Συναφείς διατάξεις στον ΚΦΔ
- 791 4.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις
- 794 Άρθρο 31. Άμεσος προσδιορισμός φόρου
- 798 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης - Σύγκριση με τον διοικητικό προσδιορισμό φόρου
- 800 2. Ερμηνευτικά ζητήματα
- 800 2.1. Πεδίο εφαρμογής - Διαδικαστικά ζητήματα
- 801 2.2. Ο προσδιορισμός του φόρου «χωρίς περαιτέρω ενέργεια» της Φορολογικής Διοίκησης - Η «ανυπαρξία» πράξης
- 803 2.3. Ο άμεσος προσδιορισμός του φόρου ως εκτελεστός τίτλος
- 805 2.4. Ο άμεσος προσδιορισμός φόρου κατόπιν τροποποιητικής δήλωσης
- 807 3. Συστηματική προσέγγιση
- 807 3.1. Συναφείς διατάξεις στον ΚΦΔ
- 808 3.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις
- 809 4. Προϊσχύσαν δίκαιο
- 809 5. Ζητήματα αρμοδιότητας
- 810 6. Αναφορές συγκριτικού δικαίου
- 812 Άρθρο 32. Διοικητικός προσδιορισμός φόρου
- 816 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης
- 817 2. Ερμηνευτικά ζητήματα
- 817 2.1. Πεδίο εφαρμογής - Διαδικασία έκδοσης
- 818 2.2. Ειδικά θέματα - Ο προσδιορισμός φόρου στις φορολογίες κεφαλαίου
- 822 2.3. Ο καθορισμός της φορολογητέας ύλης στην πράξη διοικητικού προσδιορισμού
- 822 2.3.1. Έκδοση πράξης διοικητικού προσδιορισμού κατόπιν υποβολής φορολογικής δήλωσης
- 824 2.3.2. Έκδοση πράξης διοικητικού προσδιορισμού με βάση στοιχεία που παρασχέθηκαν από τον φορολογούμενο σε φορολογική δήλωση
- 825 2.3.3. Έκδοση πράξης διοικητικού προσδιορισμού με τη χρήση «κάθε άλλου στοιχείου» που έχει στη διάθεσή της η Φορολογική Διοίκηση
- 826 2.3.4. Η υποχρέωση αιτιολογίας
- 827 2.4. Η πράξη διοικητικού προσδιορισμού ως εκτελεστός τίτλος

- 828 3. Συστηματική προσέγγιση
- 828 3.1. Συναφείς διατάξεις στον ΚΦΔ
- 829 3.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις
- 829 4. Αρμοδιότητα για την έκδοση πράξεων διοικητικού προσδιορισμού
- 831 Άρθρο 33. Εκτιμώμενος προσδιορισμός φόρου
- 833 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης
- 834 2. Ζητήματα συνταγματικότητας
- 835 3. Ερμηνευτικά ζητήματα
- 835 3.1. Πεδίο εφαρμογής - Διαδικασία έκδοσης
- 836 3.2. Προϋποθέσεις έκδοσης της πράξης εκτιμώμενου προσδιορισμού
- 837 3.3. Ο καθορισμός της φορολογητέας ύλης στην πράξη εκτιμώμενου προσδιορισμού
- 839 3.4. Η πράξη εκτιμώμενου προσδιορισμού του φόρου ως εκτελεστός τίτλος
- 841 3.5. Η υποβολή δήλωσης από τον φορολογούμενο - η δυνατότητα διενέργειας ελέγχου μετά την έκδοση της πράξης εκτιμώμενου προσδιορισμού
- 843 4. Συστηματική προσέγγιση
- 843 4.1. Συναφείς διατάξεις στον ΚΦΔ
- 844 4.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις
- 845 Άρθρο 34. Διορθωτικός προσδιορισμός φόρου
- 851 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης
- 852 2. Πεδίο εφαρμογής
- 853 3. Διαδικαστικά ζητήματα
- 853 3.1. Έκδοση και κοινοποίηση της πράξης διορθωτικού προσδιορισμού
- 854 3.2. Προσωρινός διορθωτικός προσδιορισμός - Οριστική πράξη διορθωτικού προσδιορισμού
- 856 4. Η έκδοση πράξης διορθωτικού προσδιορισμού κατόπιν ελέγχου
- 856 4.1. Η έκδοση πράξης διορθωτικού προσδιορισμού επί προηγούμενου ανακριβούς ή εσφαλμένου προσδιορισμού φόρου
- 858 4.2. Η έκδοση πράξης διορθωτικού προσδιορισμού φόρου επί μη υποβολής δήλωσης
- 859 4.3. Η μεταγενέστερη διόρθωση εκδοθείσας πράξης διορθωτικού προσδιορισμού

861 5. Η έκδοση πράξης διόρθωσης διοικητικού προσδιορισμού φόρου κατόπιν αποδοχής τροποποιητικής δήλωσης

863 6. Η πράξη διορθωτικού προσδιορισμού του φόρου ως εκτελεστός τίτλος

864 7. Συστηματική προσέγγιση

864 7.1. Συναφείς διατάξεις στον ΚΦΔ

866 7.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις

866 8. Αρμοδιότητα για την έκδοση πράξεων διορθωτικού προσδιορισμού φόρου

867 9. Προϊσχύσαν δίκαιο

869 Άρθρο 35. Προληπτικός προσδιορισμός φόρου

871 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης

871 1.1. Βασικά χαρακτηριστικά της ρύθμισης

872 1.2. Ζητήματα συνταγματικότητας

873 2. Ερμηνευτικά ζητήματα

873 2.1. Ο «προληπτικός» προσδιορισμός της φορολογητέας ύλης από τη Διοίκηση

873 2.1.1. Πεδίο εφαρμογής - Διαδικαστικά ζητήματα

874 2.1.2. Προϋποθέσεις έκδοσης της πράξης προληπτικού προσδιορισμού

874 2.1.2.1. Η έκδοση πριν την πάροδο της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης

875 2.1.2.2. Ο κίνδυνος μη είσπραξης του φόρου

876 2.1.3. Ο καθορισμός της φορολογητέας ύλης στην πράξη προληπτικού προσδιορισμού

876 2.2. Η πράξη προληπτικού προσδιορισμού του φόρου ως εκτελεστός τίτλος

877 2.3. Οι δυνατότητες προσβολής της πράξης προληπτικού προσδιορισμού

877 2.4. Καταβολή ή εξασφάλιση καταβολής της φορολογικής οφειλής

879 2.5. Η μεταγενέστερη έκδοση πράξης διορθωτικού προσδιορισμού

881 3. Συστηματική προσέγγιση

881 3.1. Συναφείς διατάξεις στον ΚΦΔ

882 3.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις

882 4. Αναφορές συγκριτικού δικαίου

882 4.1. ΗΠΑ

883 4.2. Γερμανία

884 Άρθρο 36. Παραγραφή

888 1. Γενική επισκόπηση της διατάξεως

889 2. Έννοια της παραγραφής

889 2.1. Η παραγραφή ως θεσμός

894 2.2. Μορφές παραγραφής

894 2.3. Ο χαρακτήρας της παραγραφής ως γνησίας ενστάσεως

895 2.4. Παράταση της παραγραφής

899 3. Προϊσχύσαν δίκαιο

915 4. Ερμηνευτικά ζητήματα

915 4.1. Η πενταετής παραγραφή

919 4.2. Η εικοσαετής παραγραφή

921 4.3. Οι μεταβατικές διατάξεις

924 5. Συνοπτική συγκριτική θεώρηση επελθουσών κατά τον Κώδικα μεταβολών στον θεσμό της παραγραφής σε σχέση με το προϊσχύσαν καθεστώς

924 6. Συστηματική προσέγγιση

924 6.1. Συναφείς διατάξεις στον Κώδικα

925 6.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις

926 Άρθρο 37. Έκδοση και κοινοποίηση πράξης προσδιορισμού φόρου

930 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης

931 2. Ερμηνευτικά ζητήματα

931 2.1. Έκδοση και υπογραφή των πράξεων προσδιορισμού φόρου

931 2.2. Ηλεκτρονική έκδοση και ηλεκτρονική υπογραφή των πράξεων προσδιορισμού φόρου

933 2.3. Κοινοποίηση των πράξεων προσδιορισμού φόρου

935 2.4. Κοινοποίηση των πράξεων διορθωτικού προσδιορισμού

936 2.5. Περιεχόμενο των πράξεων προσδιορισμού φόρου

939 3. Συστηματική προσέγγιση

939 3.1. Συναφείς διατάξεις στον ΚΦΔ

940 3.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις

942 4. Αρμοδιότητα για την έκδοση και κοινοποίηση πράξεων προσδιορισμού φόρου

945 Άρθρο 38. Γενική διάταξη κατά της φοροαποφυγής

949 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

949 1.1. Σκοπός και κατηγοριοποίηση κανόνων φοροαποφυγής

950 1.2. Επιχειρήματα υπέρ της θέσπισης ΓΚΚΦα

951 1.3. Επιχειρήματα κατά της θέσπισης ΓΚΚΦα

951 1.4. Κριτική προσέγγιση

952 1.5. Αναγκαιότητα θέσπισης ΓΚΚΦα για την επίτευξη των σκοπών του

953 1.6. Προέλευση διάταξης

954 1.7. Συστηματική προσέγγιση: σχέση προς συναφείς διατάξεις του ΚΦΔ

954 1.8. Συγκριτική επισκόπηση

955 2. Ερμηνεία του άρθρου 38

956 2.1. Γενικές έννοιες

956 2.1.1. Φοροαποφυγή

956 2.1.2. Φοροδιαφυγή

956 2.1.3. Νόμιμος φορολογικός σχεδιασμός

957 2.2. Ειδικότερες έννοιες

957 2.2.1. Διευθέτηση

957 2.2.2. Οικονομική ή εμπορική ουσία

958 2.3. Συστηματική εφαρμογή

958 2.3.1. ΓΚΚΦα της παρ. 1 του άρθρου 38 ΚΦΔ

959 2.3.2. Προϋποθέσεις εφαρμογής του ΓΚΚΦα

961 2.3.3. Κανόνες ερμηνείας φορολογικών διατάξεων

962 2.3.4. Προτεινόμενα εχέγγυα ορθής εφαρμογής του ΓΚΚΦα

963 2.3.5. ΓΚΚΦα και Συνταγματικές αρχές

965 2.3.6. ΓΚΚΦα και Ενωσιακό δίκαιο

966 2.3.7. ΓΚΚΦα και ΣΑΔΦ

967 2.3.8. Σχέση του ΓΚΚΦΑ και των ΕΚΚΦα

968 2.3.9. Χρονικά όρια εφαρμογής του ΓΚΚΦα

971 Άρθρο 39. Δικαιολόγηση προσαύξησης περιουσίας

975 1. Εισαγωγή και σκοπός της διάταξης - Ιστορική διαδρομή αυτής

976 2. Σύνομη αναφορά στο προϊσχύον καθεστώς και στα σημαντικότερα προβλήματα που ανέκυψαν κατά την εφαρμογή του

977 3. Ομοιότητες και διαφορές των άρθρων 39 του ν. 4174/2013 και 21 παρ. 4 του ν. 4172/2013 από την προϊσχύουσα διάταξη του άρθρου 15 παρ. 3 ν. 3888/2010

979 4. Ορισμός της προσαύξησης περιουσίας-Εννοιολογική προσέγγιση του άρθρου 39 του ν. 4174/2013 σε συνδυασμό με το άρθρο 21 παρ. 4 του ν. 4174/2016 - Συμβατότητα των διατάξεων με το άρθρο 78 παρ. 1 του Συντάγματος

979 4.1. Ορισμός και εννοιολογική προσέγγιση της προσαύξησης περιουσίας

983 4.2. Η μη δικαιολογημένη προσαύξηση περιουσίας, ως αντικείμενο του φόρου εισοδήματος, σύμφωνα με το άρθρο 78 παρ. 1 του Συντάγματος

985 5. Ζητήματα εφαρμογής του άρθρου 39 του ν. 4174/2013 στα νομικά πρόσωπα καθώς και αναλογικής εφαρμογής σε άλλες φορολογίες

985 5.1. Ειδικώς για την εφαρμογή της διάταξης στα νομικά πρόσωπα

986 5.2. Η εφαρμογή της διάταξης στο ΦΠΑ

988 6. Το βάρος απόδειξης, η κατανομή αυτού μεταξύ φορολογικής Αρχής και Φορολογουμένου και ο τρόπος απόδειξης της προσαύξησης περιουσίας

988 6.1. Η κατανομή του βάρους απόδειξης με βάση τη γραμματική ερμηνεία της διατάξεως του άρθρου 39 του ν. 4174/2013

988 6.1.1. Γενικά

988 6.1.2. Μπορεί να είναι υπέρμετρη η διεύρυνση του βάρους απόδειξης;

989 6.2. Η απόδειξη της προσαύξησης περιουσίας-Ιδίως για την επίκληση των κανόνων έμμεσης απόδειξης

989 6.2.1. Η ακολουθούμενη ελεγκτική μεθοδολογία περί της διαπίστωσης της υπάρξεως αδικαιολόγητης προσαύξησης περιουσίας βάσει των σχετικών οδηγιών της Φορολογικής Διοίκησης

991 6.2.2. Η έμμεση απόδειξη

993 7. Ο χρόνος φορολόγησης της προσαύξησης περιουσίας

993 7.1. Γενικά και συνοπτικά για το ζήτημα του χρόνου φορολόγησης -Ιδίως η περίπτωση των εμβασμάτων

995 7.2. Το ζήτημα του χρόνου φορολόγησης της επανακαταθέσεως χρηματικών ποσών, προερχομένων από προγενέστερες αναλήψεις και εν γένει από προγενέστερα χρηματικά κεφάλαια

9978. Ειδικότερα θέματα

997 8.1. Ο επιμερισμός της προσαύξησης περιουσίας μεταξύ συνδικαιούχων κοινών τραπεζικών λογαριασμών - Το βάρος απόδειξης της προσαύξησης περιουσίας που αναλογεί σε κάθε συνδικαιούχο

1000 8.2. Η υποχρέωση αναγραφής στη φορολογική δήλωση αυτοτελώς φορολογουμένων ή απαλλασσόμενων του φόρου εισοδήματος εσόδων, ως προϋπόθεση για την αναγνώρισή τους από τον φορολογικό έλεγχο

1002 8.3. Η περίπτωση εφαρμογής του τεκμηρίου της προσαύξησης περιουσίας σε κατοίκους εξωτερικού

1006 8.4. Ζητήματα προσδιορισμού προσαύξησης περιουσίας και αφαίρεσης των τεκμαρτών ή των πραγματικών δαπανών του φορολογουμένου

1007 9. Επίλογος - Προβληματισμοί - Επισημάνσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Είσπραξη

1011 Εισαγωγικές παρατηρήσεις επί των άρθρων 40-52 του ΚΦΔ

1016 1. Συνοπτική επισκόπηση της δομής του Κεφαλαίου

1016 2. Συστηματική ένταξη των διατάξεων του κεφαλαίου αυτού στον ΚΦΔ

1017 3. Επισημάνσεις επί των επιμέρους άρθρων του κεφαλαίου

1017 3.1. Άρθρο 40 - Αρμόδια όργανα

1018 3.2. Άρθρο 41 - Πληρωμή φόρου

1019 3.3. Άρθρο 42 - Επιστροφή φόρου

1020 3.4. Άρθρο 43 - Πρόγραμμα ρύθμισης οφειλών - τμηματικής καταβολής σε δόσεις

1021 3.5. Άρθρο 44 - Σειρά εξόφλησης

1022 3.6. Άρθρο 45 - Απαρίθμηση εκτελεστών τίτλων

1023 3.7. Άρθρο 46 - Λήψη διασφαλιστικών μέτρων

1025 3.8. Άρθρο 47 - Ατομική ειδοποίηση καταβολής οφειλής/υπερημερίας

1026 3.9. Άρθρο 48 - Αναγκαστική εκτέλεση

1026 3.10. Άρθρο 49 - Λήψη μέτρων σε περίπτωση υπόνοιας καταδολίευσης

1027 3.11. Άρθρο 50 - Αλληλέγγυα ευθύνη

1030 3.12. Άρθρο 51 - Παραγραφή είσπραξης φόρων

1031 3.13. Άρθρο 52 - Αμοιβαία συνδρομή στην είσπραξη απαιτήσεων από φόρους στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1031 4. Ισχύς διατάξεων του 9ου Κεφαλαίου - Μεταβατική ρύθμιση

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Αρμοδιότητα είσπραξης του φόρου

1033 Άρθρο 40. Αρμόδια Όργανα.

1035 1. Έννοια της αρμοδιότητας

1036 2. Όρια άσκησης αρμοδιότητας

1037 3. Σχέση άρθρου 40 με άλλες νομοθετικές διατάξεις

1037 3.1. Με άλλες διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας

1038 3.2. Με διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων

1038 3.3. Με διατάξεις του Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού

1039 4. Η βασική ρύθμιση περί αρμοδιότητας είσπραξης των φόρων

1039 4.1. Προϋποθέσεις εφαρμογής των κανόνων της αρμοδιότητας είσπραξης των φόρων

1040 4.2. Το αντικειμενικό περιεχόμενο της αρμοδιότητας του άρθρου

1042 5. Ανάθεση της είσπραξης σε τρίτους

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Είσπραξη του φόρου

1043 Άρθρο 41. Πληρωμή φόρου

1048 1. Εισαγωγή

1048 1.1. Σκοπός

1048 1.2. Προέλευση διάταξης

1048 1.2.1. ΚΕΔΕ

1050 1.2.2. ΚΦΕ

1051 1.2.3. ΦΠΑ

1052 1.2.4. Φόρος Κληρονομιών, Δωρεών και Γονικών Παροχών

1053 1.2.5. Φόρος Μεταβιβάσεως Ακινήτων

1053 1.2.6. ΕΝΦΙΑ

1053 1.2.7. Φορολογία Χαρτοσήμου

1054 1.3. Συστηματική προσέγγιση: Σχέση προς συναφείς διατάξεις του ΚΦΔ

1054 2. Ερμηνεία του άρθ. 41: Εννοιολογικές παρατηρήσεις

1054 2.1. Έννοιες καταβολής, πληρωμής, είσπραξης

1055 2.2. Περιεχόμενο του όρου «φόρος»

1056 2.3. Τίτλοι προς πληρωμή

1061 2.4. Οι υπόχρεοι σε πληρωμή

1061 3. Προσήκουσα καταβολή

1061 3.1. Η εννοιολογική προσέγγιση της προσήκουσας καταβολής

1061 3.2. Η πραγματική διάσταση της προσήκουσας καταβολής

1061 3.2.1. Τόπος και τρόποι καταβολής

1064 3.2.2. Αρμόδιος για καθορισμό του τρόπου πληρωμής (άρθ. 41 παρ. 2)

1064 3.2.3. Τμηματικές καταβολές κατ' άρθ.

1064 3.3. Η χρονική διάσταση της προσήκουσας καταβολής: χρόνος - προθεσμίες καταβολής (άρθ. 41 παρ. 1, 3 & 4)

1065 3.3.1. ΚΦΕ

1066 3.3.2. ΦΠΑ

1066 3.3.3. Φόρος Κληρονομιών, Δωρεών και Γονικών Παροχών

1067 3.3.4. Φόρος Μεταβιβάσεως Ακινήτων

1067 3.3.5. ΕΝΦΙΑ

1067 3.3.6. Φορολογία Χαρτοσήμου

1067 4. Έννομες συνέπειες προσήκουσας και μη καταβολής

1069 Άρθρο 42. Επιστροφή φόρου

1072 1. Θεωρητική διάσταση του θεσμού της επιστροφής φόρου

1072 1.1. Έννοια επιστροφής

1074 1.2. Θεμελίωση της υποχρέωσης επιστροφής φόρου

1074 1.2.1. Συνταγματική θεμελίωση

1075 1.2.2. Ενωσιακό Δίκαιο

1077 1.2.3. Δικαίωμα ιδιοκτησίας και ΕΣΔΑ

1078 1.2.4. Διεθνείς Συμβάσεις

1079 1.3. Συναφείς διατάξεις άλλων νόμων

1086 2. Η λειτουργία του θεσμού της επιστροφής φόρου στο άρθ.

1086 2.1. Προϋποθέσεις επιστροφής (άρθ. 42 παρ. 1)

1086 2.1.1. Το δικαίωμα σε επιστροφή του φόρου

1088 2.1.2. Ο συμψηφισμός με τυχόν οφειλόμενους φόρους

1091 2.2. Η διαδικασία επιστροφής φόρου

1091 2.2.1. Τρόπος καταβολής του επιστρεπτέου φόρου (άρθ. 42 παρ. 2)

1095 2.2.2. Συμψηφισμός με μελλοντικές οφειλές (άρθ. 42 παρ. 3)

1095 2.3. Τοκογονία αξίωσης επιστροφής φόρου

1099 2.4. Παραγραφή υποχρέωσης επιστροφής (άρθ. 42 παρ. 4)

1099 2.4.1. Η ρύθμιση του άρθ. 42 παρ.

1102 2.4.2. Ειδικές διατάξεις - Κώδικας Δημοσίου Λογιστικού

1104 2.5. Η νομοθετική εξουσιοδότηση του άρθ. 42 παρ.

1105 Άρθρο 43. Πρόγραμμα ρύθμισης οφειλών - τμηματικής καταβολής σε δόσεις

1109 1. Ο θεσμός της διευκόλυνσης καταβολής προς το Δημόσιο

1109 1.1. Θεμελίωση της νομοθετικής επιλογής

1110 1.2. Προϊσχύσαν σχετικό καθεστώς

1111 1.3. Διατάξεις άλλων νόμων περί διευκόλυνσης καταβολής

1111 2. Οι ρυθμίσεις του άρθ. 43

1111 2.1. Προϋποθέσεις υπαγωγής (παρ. 1-3)

1117 2.2. Οι προβλεπόμενες υποχρεώσεις (παρ. 4-6)

1117 2.3. Καταβολή μέσω εκχώρησης τιμήματος μεταβίβασης κυριότητας ακινήτου (παρ. 8).

1118 2.4. Κριτική προσέγγιση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος

1119 Άρθρο 44. Σειρά εξόφλησης

1120 1. Το ζήτημα της σειράς εξόφλησης οφειλών στο δίκαιο

1120 1.1. Γενικά

1121 1.2. Στο Αστικό Δίκαιο

1122 1.3. Στον ΚΕΔΕ

1125 2. Το σύστημα καταλογισμού καταβολών σε εξόφληση φορολογικών οφειλών στον Κώδικα.

1125 2.1. Η σειρά εξόφλησης ενός φόρου και των παρεπόμενων του οφειλών στον Κώδικα (παρ. 1)

1125 2.1.1. Οι επιλογές του νομοθέτη

1126 2.1.2. Κριτική ανάλυση

1127 2.2. Η επιλογή εξόφλησης υποχρεώσεων επί περισσότερων κυρίων οφειλών φόρου στον Κώδικα (παρ. 2)

1127 2.2.1. Οι επιλογές του νομοθέτη

1128 2.2.2. Κριτική ανάλυση, σχέση με άλλα νομοθετήματα

1130 2.3. Η αμφισβήτηση του διενεργούμενου από το Δημόσιο καταλογισμού εξόφλησης χρεών

1ΕΝΟΤΗΤΑ

Εκτελεστός τίτλος για την είσπραξη

1132 Άρθρο 45. Απαρίθμηση εκτελεστών τίτλων

1135 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης

1136 2. Οι έννοιες του εκτελεστού τίτλου, του νομίμου τίτλου (ευρεία βεβαίωση) και της ταμειακής βεβαίωσης (εν στενή έννοια - ταμειακή βεβαίωση)

1139 3. Η είσπραξη των δημοσίων εσόδων γενικά και η είσπραξη φόρων, προστίμων και λοιπών εσόδων που περιλαμβάνονται στο ρυθμιστικό πεδίο του ΚΦΔ

2 ΕΝΟΤΗΤΑ

Μέτρα διασφάλισης των οφειλών στο Δημόσιο

1141 Άρθρο

1163 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης

1164 2. Συντηρητική κατάσχεση

1164 2.1. Γενικά χαρακτηριστικά σε αναφορά με τα οριζόμενα στον ΚΠολΔ. Αρμόδιο όργανο για τη λήψη της συντηρητικής κατάσχεσης. Εξαιρετικές περιπτώσεις

1164 2.1.1. Συντηρητική κατάσχεση κατά τον ΚΠολΔ

1165 2.1.2. Αρμόδιο όργανο για τη συντηρητική κατάσχεση του ΚΦΔ

1166 2.1.3. Δικαιολογητικός λόγος έλλειψης δικαστικών εγγυήσεων. Συνταγματική ανοχή. Δημόσιο συμφέρον. Εξαιρετικές περιστάσεις

1167 2.2. Υλική - νομική δέσμευση

1168 2.3. Αντικείμενο της συντηρητικής κατάσχεσης. Ακατάσχετα. Μεσεγγύηση. Συντηρητική κατάσχεση σε ήδη κατασχεμένο

1168 2.3.1. Αντικείμενο

1168 2.3.2. Ακατάσχετα. Σχέση ΚΠολΔ και ΚΕΔΕ

1169 2.3.3. Μεσεγγύηση

1170 2.3.4. Συντηρητική κατάσχεση σε ήδη κατασχεμένο

1170 2.4. Δέσμια εξουσία ή διακριτική ευχέρεια. Αιτιολόγηση του μέτρου από τη φορολογική αρχή

1171 2.5. Ύψος περιουσιακών στοιχείων υπό συντηρητική κατάσχεση

1173 2.6. Εκτέλεση συντηρητικής κατάσχεσης

1174 2.7. Συντηρητική κατάσχεση και προηγούμενη ακρόαση

1175 2.8. Συντηρητική κατάσχεση και δικαστική προστασία

1176 2.9. Συντηρητική κατάσχεση και αλλοδαπή εκτελεστικότητα

1177 2.10. Μη εφαρμοζόμενες διατάξεις του ΚΠολΔ στη συντηρητική κατάσχεση ΚΦΔ

1177 2.10.1. Η μη εφαρμογή του άρθρου 715 παρ. 5 ΚΠολΔ στη συντηρητική κατάσχεση ΚΦΔ

1178 2.10.2. Η μη εφαρμογή του άρθρου 722 ΚΠολΔ στη συντηρητική κατάσχεση ΚΦΔ. Ζητήματα κατά την αυτοδίκαιη μετατροπή της συντηρητικής κατάσχεσης σε αναγκαστική στο πλαίσιο του ΚΦΔ

1179 3. Προσωρινή διαταγή

1179 3.1. Γενικά χαρακτηριστικά της ρύθμισης

1180 3.2. Αναλογική εφαρμογή στην οικεία ρύθμιση του ΚΠολΔ, για τη προσωρινή διαταγή

1181 3.3. Η φύση της προσωρινής διαταγής

1182 3.4. Προσωρινή διαταγή ΚΦΔ και δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας

1182 3.5. Ο εξαιρετικός χαρακτήρας του μέτρου. Προϋποθέσεις για τη λήψη του

1183 3.6. Περιεχόμενο προσωρινής διαταγής. Σχετική ακυρότητα. Αποτελέσματα παραβίασης της

1183 3.7. Χρονική διάρκεια προσωρινής διαταγής

1184 3.8. Εκτελεστικότητα στην αλλοδαπή και εκτελεστικότητα αλλοδαπών προσωρινών διαταγών

1185 4. Υποθήκη

- 1185 4.1. Γενικά. Προϋποθέσεις εγγραφής υποθήκης κατά τον ΚΦΔ. Διαδικασία
- 1186 4.2. Συναφείς διατάξεις
- 1187 5. Τα μέτρα διασφάλισης των συμφερόντων του Δημοσίου
- 1187 5.1. Γενική επισκόπηση των διατάξεων των παρ. 5-7 του άρθρου 46 του ΚΦΔ
- 1191 5.2. Η φύση των διασφαλιστικών των συμφερόντων του Δημοσίου μέτρων
- 1198 5.3. Η δράση της φορολογικής αρχής για τη λήψη των μέτρων
- 1199 5.4. Ο άμεσος και επείγων χαρακτήρας των μέτρων και η έννοια του δημοσίου συμφέροντος
- 1201 5.5. Η αρχή της αναλογικότητας και το ατομικό δικαίωμα στη περιουσία
- 1201 5.5.1. Δέσμια εξουσία ή διακριτική ευχέρεια
- 1201 5.5.2. Αναλογική στάθμιση
- 1205 5.5.3. Η περίπτωση των διασφαλιστικών μέτρων που λαμβάνονται από το ΣΔΟΕ σε περιπτώσεις οικονομικών ή τελωνειακών εγκλημάτων
- 1207 5.6. Τα τέλη χαρτοσήμου, το ενιαίο τέλος ακινήτων και η ειδική κοινωνική εισφορά υπέρ ΟΓΑ βρίσκονται εκτός πεδίου εφαρμογής των διατάξεων των παρ. 5-7 του άρθρου 46 του ΚΦΔ. Πλέον, εκτός πεδίου εφαρμογής βρίσκονται και οι παραβάσεις πλαστών, νοθευμένων και εικονικών φορολογικών στοιχείων
- 1208 5.7. Πρόσωπα σε βάρος των οποίων επιβάλλονται τα μέτρα
- 1220 5.8. Περιπτώσεις μη λήψης των προληπτικών ή διασφαλιστικών μέτρων
- 1222 5.9. Εφαρμογή των προληπτικών ή διασφαλιστικών μέτρων
- 1222 5.9.1. Διοικητική διαδικασία εφαρμογής των προληπτικών ή διασφαλιστικών μέτρων
- 1222 5.9.1.1. Η διαδικασία λήψης των μέτρων
- 1223 5.9.1.2. Κλήση προς ακρόαση
- 1225 5.9.2. Αρμόδιο διοικητικό όργανο προς επιβολή των προληπτικών ή διασφαλιστικών μέτρων
- 1226 5.9.3. Υποχρεωτική άρση των διασφαλιστικών μέτρων στο σύνολό τους
- 1227 5.9.4. Δυνητική άρση των διασφαλιστικών μέτρων στο σύνολό τους
- 1228 5.9.5. Εν όλω ή εν μέρει άρση της δέσμευσης του 50% των καταθέσεων, λογαριασμών και παρακαταθηκών και του περιεχομένου των θυρίδων
- 1228 5.9.5.1. Καταβολή μέρους προσδιορισθέντος ποσού με τις οικείες των μέτρων πράξεις των κύριων και πρόσθετων φόρων, τελών/εισφορών
- 1229 5.9.5.2. Υπαγωγή των φορολογικών οφειλών του παραβάτη σε πρόγραμμα ρύθμισης ή διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής

1229 5.9.5.3. Πίστωση λογαριασμών αποκλειστικά και μόνο με χρηματικά ποσά που αφορούν επενδυτικά ή επιχειρησιακά προγράμματα και προνοιακά επιδόματα

1230 5.9.5.4. Δέσμευση τραπεζικών λογαριασμών και θυρίδων για οφειλές ανεπίδεκτες είσπραξης

1231 5.9.6. Η άρση της απαγόρευσης χορήγησης και παραλαβής εγγράφων

1232 5.9.7. Αρμοδιότητα ενημέρωσης του παραβάτη περί άρσης των μέτρων

1232 5.10. Δικαστική αμφισβήτηση μέτρων διασφάλισης

1232 5.10.1. Παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια στον βαρυνόμενο με τα διασφαλιστικά μέτρα του άρθρου 46 παρ. 5 ΚΦΔ

1234 5.10.2. Παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια στον βαρυνόμενο με τα (προγενέστερα) διασφαλιστικά μέτρα του άρθρου 14 παρ. 1 ν. 2523/1997

1237 5.10.3. Η παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας. Αίτηση αναστολής

1239 5.11. Συγκριτική επισκόπηση των διασφαλιστικών μέτρων του άρθρου 46 παρ. 5 ΚΦΔ και του άρθρου 14 παρ. 1 του ν. 2523/1997

3 ΕΝΟΤΗΤΑ

ΜΕΤΡΑ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

1247 Άρθρο 47. Ατομική ειδοποίηση καταβολής οφειλής/υπερημερίας

1252 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης

1254 2. Πεδίο Εφαρμογής

1254 3. Συνταγματική Θεμελίωση

1256 4. Εξαιρέσεις - συνταγματικό έρεισμα - αρχή αναλογικότητας

1258 5. Κοινοποίηση και όχι αποστολή. Περιεχόμενο. Συνέπειες μη νόμιμης κοινοποίησης

1259 6. Νομικός χαρακτήρας ατομικής ειδοποίησης

1261 7. Η ατομική ειδοποίηση δεν ομοιάζει με επιταγή προς εκτέλεση

1262 8. Πράξη εκτέλεσης ή αναγκαία προδικασία πριν την έναρξη της εκτέλεσης;

1264 9. Έλλειψη ουσιωδών στοιχείων - συνέπειες - βλάβη

1266 10. Κοινοποίηση σε τρίτα - συνυπόχρεα πρόσωπα

1269 11. Αρχές χρηστής διοίκησης και αναλογικότητας

1271 12. Δημοσιοποίηση στο διαδίκτυο στοιχείων οφειλετών

1272 Άρθρο 48. Αναγκαστική εκτέλεση

- 1279 1. Γενικά για την αναγκαστική είσπραξη
- 1280 2. Πεδίο εφαρμογής της αναγκαστικής είσπραξης ΚΕΔΕ σε οφειλές ΚΦΔ
- 1282 3. Περιπτώσεις, για τις οποίες δεν λαμβάνονται μέτρα αναγκαστικής είσπραξης
- 1283 4. Συμψηφισμός απαιτήσεων
 - 1283 4.1. Γενικά
 - 1284 4.2. Ιστορική θεμελίωση
 - 1284 4.3. Προϋποθέσεις συμψηφισμού
 - 1286 4.4. Συμψηφισμός χρεών ευρύτερου δημοσίου τομέα
 - 1286 4.5. Διενέργεια συμψηφισμού
 - 1287 4.6. Αυτεπάγγελτος συμψηφισμός
 - 1292 4.7. Εξαιρέσεις από τον αυτεπάγγελο συμψηφισμό
- 1292 5. Προτεραιοποίηση είσπραξης οφειλών
- 1294 Άρθρο 49. Λήψη μέτρων σε περίπτωση υπόνοιας καταδολίευσης
 - 1297 1. Γενικά
 - 1298 2. Η δυνατότητα λήψης μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης και η εγγραφή υποθήκης πριν την πάροδο της ημερομηνίας καταβολής της οφειλής, αλλά πάντως μετά την έκδοση τίτλου εκτελεστού
 - 1300 3. Η δυνατότητα διάρρηξης καταδολιευτικής μεταβίβασης
 - 1300 3.1. Μεταβίβαση περιουσιακού στοιχείου
 - 1301 3.2. Μεταβίβαση από τον οφειλέτη. Ευθύνη διοικητή
 - 1302 3.3. Πρόθεση. Κρίσιμος χρόνος. Χρόνος γέννησης της αξίωσης
 - 1303 3.4. Γνώση τρίτου. Τεκμήριο
 - 1304 3.5. Αποτελέσματα διάρρηξης. Παραγραφή. Σχέση με αδικοπραξία
 - 1304 3.6. Αρμοδιότητα
 - 1305 3.7. Το ποινικό αδίκημα της καταδολίευσης
 - 1305 4. Η δυνατότητα λήψης του μέτρου της δικαστικής μεσεγγύησης σε περίπτωση άσκησης αγωγής διάρρηξης για καταδολίευση

4 ΕΝΟΤΗΤΑ

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑ ΕΥΘΥΝΗ

- 1308 Άρθρο 50. Αλληλέγγυα ευθύνη
- 1314 1. Εισαγωγικές και εννοιολογικές παρατηρήσεις σχετικά με την ευθύνη διοικούντων νομικά πρόσωπα
- 1314 1.1. Νομοθετική διαδρομή της καθιέρωσης της ευθύνης
- 1317 1.2. Η δικαιολόγηση της ευθύνης
- 1317 1.2.1. Το περιεχόμενο της αρχής της αυτοτέλειας νομικών προσώπων και η άρση της
- 1320 1.2.2. Η θεμελίωση της ευθύνης στο φορολογικό δίκαιο
- 1322 1.3. Υποκειμενική και αντικειμενική διάσταση της ευθύνης
- 1323 1.3.1. Υποκειμενική διάσταση της αλληλεγγύου ευθύνης
- 1323 1.3.1.1. Τα ευθυνόμενα πρόσωπα κι οι ιδιότητές των
- 1324 1.3.1.2. Ο χρόνος κατοχής των ιδιοτήτων των ευθυνομένων
- 1324 1.3.2. Αντικειμενική διάσταση της αλληλεγγύου ευθύνης
- 1324 1.3.2.1. Τα χρέη που εντάσσονται στην ευθύνη
- 1325 1.3.2.2. Το περιεχόμενο της ευθύνης
- 1326 1.3.3. Νομική φύση της αλληλεγγύου ευθύνης
- 1329 1.3.4. Ποινική ευθύνη
- 1329 1.4. Στοιχεία συγκριτικού δικαίου
- 1331 2. Ανάλυση των διατάξεων του άρθ. 50 ν. 4174/13
- 1331 2.1. Η θέση της αρχής της ευθύνης διοικούντων νομικά πρόσωπα (παρ. 1 και 2)
- 1331 2.1.1. Η ευθύνη για καταβολή φόρων, τόκων και προστίμων (παρ. 1)
- 1333 2.1.1.1. Τα ευθυνόμενα πρόσωπα
- 1343 2.1.1.2. Το περιεχόμενο της ευθύνης
- 1346 2.1.1.3. Ο χρόνος γενέσεως της ευθύνης
- 1350 2.1.2. Η ευθύνη για παρακρατούμενους και επιρριπτόμενους φόρους ειδικότερα (παρ. 2)
- 1351 2.1.2.1. Η υποκειμενική διάσταση της ευθύνης και οι χρονικές προϋποθέσεις ενεργοποίησής της
- 1353 2.1.2.2. Το αντικείμενο της ευθύνης
- 1354 2.2. Η ευθύνη των μετόχων - εταίρων (παρ. 3, 4 και 8)
- 1355 2.2.1. Η υποκειμενική διάσταση της ευθύνης

- 1356 2.2.2. Η αντικειμενική διάσταση της ευθύνης
- 1358 2.2.3. Ο χρόνος γενέσεως της ευθύνης
- 1358 2.2.4. Η εξαίρεση από την ευθύνη (παρ. 8)
- 1359 2.3. Η ειδικότερη ευθύνη για τον ΕΝΦΙΑ (παρ. 5 και 6)
 - 1359 2.3.1. Τα ευθυνόμενα πρόσωπα
 - 1360 2.3.2. Το περιεχόμενο της ευθύνης
- 1361 2.4. Τα δικαιώματα των ευθυνομένων (παρ. 7)
 - 1363 2.4.1. Περιεχόμενο των δικαιωμάτων
 - 1366 2.4.2. Υποκείμενα των δικαιωμάτων
- 1367 Άρθρο 51. Παραγραφή είσπραξης φόρων
- 1370 1. Γενική επισκόπηση της διατάξεως
- 1371 2. Έννοια - μορφές παραγραφής
- 1371 3. Προϊσχύσαν δίκαιο
- 1372 4. Ερμηνευτικά ζητήματα
 - 1372 4.1. Διάρκεια και έναρξη της παραγραφής
 - 1374 4.2. Διακοπή της παραγραφής
 - 1377 4.3. Αναστολή της παραγραφής
- 1379 5. Συνοπτική συγκριτική θεώρηση επελθουσών κατά τον Κώδικα μεταβολών στον θεσμό της παραγραφής σε σχέση με το προϊσχύσαν καθεστώς
- 1380 6. Συστηματική προσέγγιση
 - 1380 6.1. Συναφείς διατάξεις στον Κώδικα
 - 1381 6.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις
- 1382 Άρθρο 52. Αμοιβαία συνδρομή στην είσπραξη απαιτήσεων από φόρους στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- 1401 I. Γενικά. Σχέση των ρυθμίσεων ν. 4072/2012, με τις διατάξεις ΚΦΔ
- 1404 II. Εφαρμοστέο δίκαιο
- 1405 III. Διαδικασία αμοιβαίας συνδρομής για την είσπραξη ή εξασφάλιση των απαιτήσεων
 - 1405 1. Πεδίο εφαρμογής (άρθρα 295-297 του ν. 4072/2012)
 - 1406 2. Αίτηση Παροχής Πληροφοριών (298 και 300 του ν. 4072/2012)

1407 3. Κοινοποίηση εγγράφων στον αποδέκτη (301-302 του ν. 4072/2012)

1408 4. Αίτηση είσπραξης απαίτησης (303-313 του ν. 4072/2012)

1412 5. Γενικά (314-319 του ν. 4072/2012)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Τόκοι και πρόστιμα

1413 Εισαγωγικές παρατηρήσεις επί των άρθρων 53-62 του ΚΦΔ

1415 1. Συνοπτική επισκόπηση της δομής του Κεφαλαίου

1416 2. Οι μεγάλες τομές στο σύστημα των κυρώσεων του ΚΦΔ

1417 2.1. Ο εξορθολογισμός των προστίμων του ΚΦΔ με το ν. 4337/2015

1419 2.2. Η εφαρμογή της αρχής της αναδρομική εφαρμογής της ηπιότερης κύρωσης με το ν. 4509/2017

1423 3. Το ζήτημα της σώρευσης τόκου, προστίμων και ποινικών κυρώσεων στον Κώδικα υπό το πρίσμα της αρχής ne bis in idem

1423 3.1. Η εφαρμογή της αρχής ne bis in idem στο πεδίο των φορολογικών κυρώσεων

1431 3.2. Ζητήματα από τη σώρευση τόκων, προστίμων και ποινικών κυρώσεων για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας

1432 3.2.1. Σώρευση τόκου και προστίμου

1432 3.2.2. Σώρευση περισσότερων προστίμων

1435 3.2.3. Σώρευση διοικητικών προστίμων και ποινικών κυρώσεων

1436 4. Συμπερασματικά

1438 Άρθρο 53. Τόκοι εκπρόθεσμης καταβολής

1446 1. Γενική επισκόπηση διάταξης

1447 1.1. Εννοιολογική διαφοροποίηση τόκου εκπρόθεσμης καταβολής από το πρόστιμο

1448 1.2. Σώρευση τόκου και προστίμων για παραβάσεις τις φορολογικής νομοθεσίας

1448 1.2.1. Παράλληλη εφαρμογή τόκου και προστίμου εκπρόθεσμης καταβολής

1450 1.2.2. Ζητήματα από τη εφαρμογή της αρχής της ηπιότερης κύρωσης σε παραβάσεις που διαπράχθηκαν προ της έναρξης ισχύος του ΚΦΔ

1453 2. Ερμηνευτικά ζητήματα

1453 2.1. Ο χρόνος έναρξης της τοκοφορίας

1454 2.1.1. Έναρξη τοκοφορίας για οφειλές προς το δημόσιο.

- 1455 2.1.2. Έναρξη τοκοφορίας για οφειλές του Δημοσίου από αχρεωστήτως καταβληθέντες φόρους
- 1460 2.1.3. Ζητήματα από τη διαφοροποίηση του χρόνου έναρξης της τοκοφορίας σε βάρος του δημοσίου και σε βάρος των φορολογουμένων
- 1461 2.2. Απαγόρευση ανατοκισμού
- 1462 2.3. Το επιτόκιο
 - 1462 2.3.1. Ζητήματα από τον ορισμό του επιτοκίου με υπουργική απόφαση
 - 1467 2.3.2. Τρόπος προσδιορισμού του επιτοκίου
 - 1470 2.3.3. Το ζήτημα της συνταγματικότητας του διαφορετικού επιτοκίου επί των οφειλών υπέρ και κατά του Δημοσίου
 - 1470 2.3.3.1. Η διαφοροποίηση του επιτοκίου που εφαρμόζεται στις οφειλές του δημοσίου έναντι του επιτοκίου που εφαρμόζεται στις οφειλές των ιδιωτών
 - 1474 2.3.3.2. Η διαφοροποίηση του επιτοκίου των οφειλών του δημοσίου από φόρους κ.λπ. σε σχέση με το επιτόκιο στις λοιπές οφειλές του δημοσίου
 - 1475 2.4. Ζητήματα διαχρονικής εφαρμογής του άρθρου
- 1476 3. Συστηματική προσέγγιση
 - 1476 3.1. Συναφείς διατάξεις στο Κώδικα
 - 1476 3.2. Συναφείς διατάξεις σε άλλα νομοθετήματα
- 1478 Άρθρο 54. Διαδικαστικές παραβάσεις
- 1492 1. Βασικά χαρακτηριστικά της ρύθμισης
- 1492 2. Ερμηνευτικά ζητήματα
 - 1492 2.1. Το υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής
 - 1493 2.2. Το αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής
 - 1494 2.2.1. Η ρητή (αυτο)αναφορά στον ίδιο τον Κώδικα
 - 1494 2.2.2. Η έννοια της «φορολογικής νομοθεσίας που αναφέρεται στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα»
- 1495 3. Οι προϋποθέσεις εφαρμογής και οι έννομες συνέπειες: περιοριστική απαρίθμηση των περιπτώσεων
 - 1496 3.1. Η μη υποβολή ή η υποβολή εκπρόθεσμης ή η υποβολή ελλιπούς δήλωσης πληροφοριακού χαρακτήρα ή φορολογικής δήλωσης από την οποία δεν προκύπτει φορολογική υποχρέωση καταβολής φόρου
 - 1497 3.1.1. Ελλιπής δήλωση
 - 1498 3.1.2. Εκπρόθεσμη δήλωση
 - 1500 3.1.3. Μη υποβολή δήλωσης

- 1501 3.1.4. Παραβάσεις στις φορολογίες κεφαλαίου
- 1502 3.2. Η μη υποβολή ή η υποβολή εκπρόθεσμης φορολογικής δήλωσης
- 1503 3.3. Η μη υποβολή ή η υποβολή εκπρόθεσμης δήλωσης παρακράτησης φόρου
- 1505 3.4. Η μη ανταπόκριση του φορολογούμενου σε αίτημα της Φορολογικής Διοίκησης για παροχή πληροφοριών ή στοιχείων
- 1509 3.5. Η μη συνεργασία του φορολογούμενου κατά τη διάρκεια φορολογικού ελέγχου
- 1509 3.6. Η μη γνωστοποίηση από τον φορολογούμενο στη Φορολογική Διοίκηση το διορισμό του φορολογικού εκπροσώπου του
- 1512 3.7. Η παράλειψη εγγραφής στο φορολογικό μητρώο ή η εγγραφή στο φορολογικό μητρώο περισσότερες φορές
- 1513 3.8. Η μη συμμόρφωση του φορολογούμενου με τις κατά το άρθρο 13 υποχρεώσεις του
- 1517 3.9. Η μη έκδοση ή η έκδοση ανακριβώς αποδείξεων λιανικής πώλησης ή επαγγελματικών στοιχείων (καταργημένα)
- 1518 3.10. Η παραβίαση ή παραποίηση ή επέμβαση κατά οποιονδήποτε τρόπο στη λειτουργία των φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών
- 1521 3.11. Η έκδοση στοιχείων λιανικής πώλησης χωρίς τη χρήση φορολογικού ηλεκτρονικού μηχανισμού ή από φορολογικό ηλεκτρονικό μηχανισμό ο οποίος δεν λειτουργεί με εγκεκριμένες προδιαγραφές
- 1523 3.12. Η έκδοση δελτίων και αποδείξεων από το Ολοκληρωμένο Σύστημα Ελέγχου Εισροών - Εκροών, χωρίς τη χρήση εγκεκριμένου μοντέλου μηχανισμού σήμανσης (ΕΑΦΔΣΣ)
- 1525 3.13. Μη συμμόρφωση του φορολογούμενου με τις υποχρεώσεις της παρ. 1 του άρθρου 20 του ν. 3842/2010 (Α' 58)
- 1526 3.14. Η μη υποβολή ή η υποβολή ανακριβών στοιχείων εκ μέρους του φορολογούμενου αναφορικά με τις κατά την παρ. 8 του άρθρου 62 του ν. 4170/2013 υποχρεώσεις του
- 1528 3.15. Η μη έκδοση λογιστικών αρχείων ή έκδοση ή λήψη ανακριβών λογιστικών αρχείων (παραστατικών), για πράξεις που δεν επιβαρύνονται με ΦΠΑ
- 1531 3.16. Η διακίνηση αγαθών χωρίς την ύπαρξη παραστατικών στοιχείων διακίνησης
- 1534 3.17. Η μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις της παρ. 3 του άρθρου 20 του ν. 3842/2010 (Α' 58)
- 1536 4. Υποτροπή
- 1538 5. Συστηματική προσέγγιση
- 1540 Άρθρο 54Α. Υποχρεώσεις τρίτων για τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων
- 1551 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις
- 1553 2. Πιστοποιητικό ΕΝΦΙΑ

- 1554 2.1. Περιπτώσεις στις οποίες απαιτείται πιστοποιητικό
- 1557 2.2. Περιπτώσεις στις οποίες δεν απαιτείται πιστοποιητικό
- 1559 2.3. Περιεχόμενο του πιστοποιητικού
- 1560 2.4. Αρμόδια υπηρεσία για την έκδοση πιστοποιητικού
- 1561 2.5. Διαδικασία χορήγησης πιστοποιητικών
 - 1562 2.5.1. Σε νομικά πρόσωπα
 - 1563 2.5.2. Σε φυσικά πρόσωπα
 - 1564 2.5.3. Ειδικά απαριθμούμενες περιπτώσεις
- 1567 2.6. Χρόνος τον οποίο καλύπτει το πιστοποιητικό
- 1568 2.7. Ειδικές περιπτώσεις
- 1573 2.8. Άρνηση χορήγησης πιστοποιητικού
- 1573 2.9. Προθεσμία ισχύος πιστοποιητικού
- 1574 2.10. Ανάκληση πιστοποιητικού
- 1575 3. Υποχρεώσεις συμβολαιογράφων
- 1576 4. Υποχρεώσεις μεταγραφοφυλάκων και προϊσταμένων κτηματολογικών γραφείων
- 1576 5. Υποχρεώσεις δικαστικών αρχών
- 1577 6. Κυρώσεις στους παραβάτες του άρθρου 54Α
- 1579 Άρθρο 54Β. Χρόνος επιβολής τόκων και προστίμων στον ΕΝΦΙΑ
- 1581 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις
- 1582 2. Βασικά χαρακτηριστικά της ρύθμισης
 - 1582 2.1. Προϋποθέσεις για την επιβολή τόκου και προστίμου με βάση το άρθρο 54Β
 - 1583 2.2. Οι παραβάσεις σχετικές με τον ΕΝΦΙΑ
 - 1584 2.3. Σώρευση προστίμων για παραβάσεις σχετικά με τον ΕΝΦΙΑ
 - 1584 2.4. Γενική αποτίμηση άρθρου 54Β
- 1585 3. Συστηματική προσέγγιση
 - 1585 3.1. Συναφείς διατάξεις στον Κώδικα
 - 1585 3.2. Συναφείς διατάξεις σε άλλα νομοθετήματα

1586 Άρθρο 54Γ. Πρόστιμα για παραβάσεις υποχρεώσεων για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών χρηματοοικονομικών λογαριασμών

1589 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

1590 1.1. Η ανταλλαγή χρηματοοικονομικών πληροφοριών και η ανάγκη θέσπισης των παραβάσεων του άρθρου 54Γ

1592 1.2. Γενική επισκόπηση των ρυθμίσεων του άρθρου 54Γ

1593 2. Ερμηνευτικά ζητήματα

1593 2.1. Γενικές προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 54Γ

1594 2.2. Παραβάσεις σχετικά με τις υποχρεώσεις για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών

1594 2.2.1. Η εκπρόθεσμη υποβολή πληροφοριών - η εκ των υστέρων συμμόρφωση

1595 2.2.2. Η μη υποβολή πληροφοριών και η υποβολή ελλιπών ή ανακριβών πληροφοριών - η πρόσκληση σε συμπλήρωση ή διόρθωση

1596 2.2.3. Η μη ανταπόκριση σε αίτημα της φορολογικής αρχής για παροχή πληροφοριών ή στοιχείων είτε για συμπλήρωση ή διόρθωση πληροφοριών ή στοιχείων

1597 2.2.4. Η μη συνεργασία κατά τη διάρκεια του ελέγχου τήρησης των κανόνων δέουσας επιμέλειας

1597 2.2.5. Η μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις υποβολής πληροφοριών σχετικά με κάθε Δηλωτέο Λογαριασμό σύμφωνα με τους κανόνες υποβολής στοιχείων και δέουσας επιμέλειας

1599 2.3. Σώρευση προστίμων του άρθρου 54Γ

1599 2.3.1. Σώρευση περισσότερων προστίμων του άρθρου 54Γ

1599 2.3.2. Σώρευση προστίμων του άρθρου 54Γ με άλλα πρόστιμα του Κώδικα

1600 3. Συστηματική προσέγγιση

1600 3.1. Συναφείς διατάξεις στον Κώδικα

1600 3.2. Συναφείς διατάξεις σε άλλα νομοθετήματα

1601 Άρθρο 55. Παραβάσεις φοροδιαφυγής

1610 1. Ιστορικό

1612 2. Κατάργηση του ειδικού καταλόγου παραβάσεων φοροδιαφυγής (παρ. 1)

1612 3. Κατάργηση των διοικητικών κυρώσεων για τις παραβάσεις της έκδοσης ή αποδοχής εικονικών φορολογικών στοιχείων (παρ. 2)

1613 4. Αυτοτέλεια των διοικητικών έναντι των ποινικών κυρώσεων (παρ. 3)

1619 5. Πρόσβαση των οργάνων της Φορολογικής Διοίκησης σε έγγραφα της ποινικής διαδικασίας (παρ. 4)

- 1619 6. Έρευνες από όργανα της Φορολογικής Διοίκησης για τη διαπίστωση φορολογικών παραβάσεων (παρ. 5)
- 1621 Άρθρο 55Α. Παραπομπή εγκλημάτων φοροδιαφυγής σε ποινική δίκη
- 1623 Άρθρο 56. Πρόστιμο εκπρόθεσμης υποβολής ή μη υποβολής ή ανακριβούς/ατελούς Συνοπτικού Πίνακα Πληροφοριών ή Φακέλου Τεκμηρίωσης Ενδοομιλικών Συναλλαγών
- 1625 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης
- 1626 2. Συστηματική ένταξη της διάταξης
- 1626 3. Η τυπολογία των παραβάσεων
- 1626 3.1. Παραβάσεις που αφορούν τον Συνοπτικό Πίνακα Πληροφοριών
- 1627 3.2. Παραβάσεις που αφορούν τον Φάκελο Τεκμηρίωσης
- 1628 4. Το σύστημα κυρώσεων του άρθρου 56 ΚΦΔ
- 1629 5. Τα πρόστιμα του άρθρου 56 ΚΦΔ
- 1629 6. Υποτροπή
- 1631 Άρθρο 57. Το άρθρο έχει καταργηθεί από 21.3.2015 με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 4321/2015 (Α' 32)
- 1633 1. Εισαγωγικά: Η περιορισμένη χρονικά ισχύς της διάταξης
- 1634 2. Βασικά χαρακτηριστικά της ρύθμισης
- 1636 3. Οι προβληματισμοί που οδήγησαν στην κατάργηση του άρθρου 57 ΚΦΔ
- 1637 4. Συστηματική προσέγγιση
- 1637 4.1. Συναφείς διατάξεις στον Κώδικα
- 1637 4.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις
- 1638 Άρθρο 58. Πρόστιμο ανακριβούς δήλωσης ή μη υποβολής δήλωσης
- 1642 1. Βασικά χαρακτηριστικά της ρύθμισης
- 1644 2. Ερμηνευτικά ζητήματα
- 1645 2.1. Το πεδίο εφαρμογής: η υποβολή ανακριβούς δήλωσης ή μη υποβολή δήλωσης
- 1645 2.1.1. Η ανακρίβεια της δήλωσης
- 1647 2.1.2. Εκπρόθεσμη δήλωση
- 1649 2.1.3. Η μη υποβολή δήλωσης
- 1650 2.1.4. Τέλος χαρτοσήμου

1650 2.1.5. Φορολογίες για τις οποίες δεν προβλέπεται η υποχρέωσης υποβολής ιδιαίτερης δήλωσης

1650 2.2. Προϋποθέσεις εφαρμογής

1651 2.3. Τρόπος υπολογισμού του προστίμου

1653 2.4. Σώρευση με άλλα πρόστιμα

1654 3. Συστηματική προσέγγιση

1654 3.1. Συναφείς διατάξεις στον Κώδικα

1655 3.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις

1656 Άρθρο 58Α. Πρόστιμα για παραβάσεις σχετικές με τον φόρο προστιθέμενης αξίας

1663 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

1663 1.1. Η ανάγκη θέσπισης των παραβάσεων του άρθρου 58Α - ιστορική αναδρομή

1666 1.2. Οι ρυθμίσεις του άρθρου 58Α: η πρότυπη διάταξη και η προσαρμογή της στην ελληνική έννομη τάξη

1668 1.3. Τα πρόστιμα ΦΠΑ του ΚΦΔ υπό το φως του ενωσιακού φορολογικού δικαίου

1673 2. Ερμηνευτικά ζητήματα

1673 2.1. Γενικές προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 58Α

1675 2.2. Παραβάσεις σχετικά με τα στοιχεία

1677 2.3. Παραβάσεις σχετικά με την υποβολή δηλώσεων ΦΠΑ

1679 2.4. Άσκηση οικονομικής δραστηριότητας χωρίς υποβολή δήλωσης έναρξης

1679 2.5. Πρόστιμο σε περίπτωση μη απόδοσης του ΦΠΑ που έχει επιβληθεί από πρόσωπο μη υπόχρεο σε δήλωση ΦΠΑ

1680 2.6. Σώρευση προστίμων για παραβάσεις ΦΠΑ

1680 2.6.1. Σώρευση περισσότερων προστίμων του άρθρου 58Α

1681 2.6.2. Σώρευση προστίμων του άρθρου 58Α με άλλα πρόστιμα του Κώδικα

1682 3. Συστηματική προσέγγιση

1682 3.1. Συναφείς διατάξεις στον Κώδικα

1683 3.2. Συναφείς διατάξεις σε άλλα νομοθετήματα

1684 Άρθρο 59. Πρόστιμο μη καταβολής παρακρατούμενων φόρων

1687 1. Βασικά χαρακτηριστικά της ρύθμισης

1688 2. Ερμηνευτικά ζητήματα

- 1688 2.1. Το πεδίο εφαρμογής: οι παραβάσεις
- 1689 2.2. Προϋποθέσεις εφαρμογής: διορθωτικός προσδιορισμός φόρου και διαφορά φόρου
- 1690 2.3. Τρόπος υπολογισμού του προστίμου
- 1690 3. Συστηματική προσέγγιση
- 1690 3.1. Συναφείς διατάξεις στον Κώδικα
- 1691 3.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις
- 1692 Άρθρο 60. Παρεμπόδιση, υπόθαλψη και συνέργεια
- 1693 1. Βασικά χαρακτηριστικά της ρύθμισης
- 1694 2. Ερμηνευτικά ζητήματα
- 1694 2.1. Η περίπτωση συμμετοχής στις παραβάσεις του Κώδικα
- 1695 2.2. Παραβάσεις του άρθρου 60 και η εξάρτησή τους από τη διάπραξη παράβασης εκ μέρους του φορολογούμενου
- 1696 2.3. Ο προσδιορισμός της κύρωσης με βάση το άρθρο
- 1697 2.4. Η παρεμπόδιση ή απόπειρα παρεμπόδισης των ενεργειών και της εκτέλεσης των καθηκόντων της Φορολογικής Διοίκησης
- 1698 2.4.1. Η έννοια της παρεμπόδισης
- 1700 2.4.2. Η προβλεπόμενη κύρωση στην περίπτωση της παρεμπόδισης και η (ατελής) εφαρμογή του άρθρου 60
- 1701 2.5. Υπόθαλψη, υποκίνηση ή συνέργεια σε διάπραξη παραβάσεων του Κώδικα
- 1701 2.5.1. Η υπόθαλψη προσώπου
- 1703 2.5.2. Η υποκίνηση προσώπου σε διάπραξη παράβασης του Κώδικα
- 1704 2.5.3. Η συνέργεια στην τέλεση παράβασης του Κώδικα
- 1705 2.5.4. Προσδιορισμός του προστίμου σε περίπτωση υπόθαλψης, υποκίνησης ή συνέργειας
- 1705 3. Συναφείς διατάξεις
- 1705 3.1. Συναφείς διατάξεις στον Κώδικα
- 1705 3.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις
- 1706 Άρθρο 61. Απαλλαγή λόγω ανωτέρας βίας
- 1708 1. Βασικά χαρακτηριστικά της ρύθμισης
- 1708 1.1. Γενική επισκόπηση - παρεμφερείς ρυθμίσεις
- 1710 1.2. Ειδική διοικητική προσφυγή

1710 1.3. Τροποποίηση πράξης επιβολής τόκου ή προστίμου

1710 1.4. Έκταση εφαρμογής του άρθρου

1711 2. Ερμηνευτικά ζητήματα

1711 2.1. Η ανωτέρα βία ως λόγος απαλλαγής από τις δυσμενείς έννομες συνέπειες

1712 2.2. Η σχέση της ειδικής διοικητικής προσφυγής του άρθρου 61 ΚΦΔ με την ενδικοφανή προσφυγή του άρθρου 63 ΚΦΔ

1713 2.3. Γενικές παρατηρήσεις ως προς το πεδίο εφαρμογής

1714 2.3.1. Τόκοι και πρόστιμα εκπρόθεσμης υποβολής δήλωσης

1715 2.3.2. Τόκοι και πρόστιμα σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης

1717 2.3.3. Τόκοι πρόστιμα για ανακριβείς δηλώσεις

1717 2.3.4. Πρόστιμα για παραβάσεις φοροδιαφυγής

1719 2.4. Η προϋπόθεση της προηγούμενης εξόφλησης όλων των φόρων για τους οποίους επιβλήθηκαν τα πρόστιμα

1720 2.5. Διαδικαστικά ζητήματα

1720 2.5.1. Ενεργητική νομιμοποίηση

1720 2.5.2. Παθητική νομιμοποίηση

1721 2.5.3. Προθεσμία υποβολής και περιεχόμενο της αίτησης

1721 2.5.4. Αποδοχή ή απόρριψη του αιτήματος

1721 3. Συναφείς διατάξεις

1721 3.1. Στον Κώδικα

1722 3.2. Σε άλλα νομοθετήματα

1723 Άρθρο 62. Επιβολή, κοινοποίηση και πληρωμή τόκων και προστίμων

1729 1. Βασικά χαρακτηριστικά της ρύθμισης

1730 2. Ερμηνευτικά ζητήματα

1730 2.1. Η έκδοση της πράξης επιβολής προστίμου

1731 2.2. Η κοινοποίηση της πράξης επιβολής προστίμου

1731 2.3. Αυτοτελής αιτιολογία

1733 2.4. Προηγούμενη ακρόαση

1739 2.5. Παραγραφή δικαιώματος δημοσίου για την επιβολή προστίμων

- 1742 2.6. Χρόνος και τρόπος καταβολής του προστίμου
- 1743 2.7. Κανόνες για την αποτροπή της σώρευσης των προστίμων
 - 1743 2.7.1. Ο γενικός κανόνας αποτροπής της σώρευσης
 - 1745 2.7.2. Ο ειδικός κανόνας αποτροπής της σώρευσης
- 1746 2.8. Μη επιβολή προστίμων κατά τον εκτιμώμενο προσδιορισμό του φόρου
- 1746 3. Συναφείς διατάξεις
 - 1746 3.1. Συναφείς διατάξεις στον Κώδικα
 - 1746 3.2. Συναφείς διατάξεις σε άλλα νομοθετήματα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Διαδικασίες προσφυγής

- 1747 Εισαγωγικές παρατηρήσεις επί των άρθρων 63-65Α του ΚΦΔ
- 1748 1. Γενική επισκόπηση της δομής του κεφαλαίου
- 1749 2. Άρθρα 63, 64 και
 - 1749 2.1. Επισκόπηση της ενδικοφανούς διαδικασίας ως διοικητικής διαδικασίας επίλυσης των φορολογικών διαφορών
 - 1750 2.1.1. Εννοιολογικά χαρακτηριστικά και λειτουργίες της ενδικοφανούς προσφυγής
 - 1751 2.1.2. Γενικά χαρακτηριστικά της ενδικοφανούς διαδικασίας του ΚΦΔ
 - 1753 2.2. Σχέση των διατάξεων του άρθρου 63 του ΚΦΔ με τις αντίστοιχες διατάξεις του ΚΔΔιαδ και του ΚΔΔ
 - 1754 2.3. Νομική φύση των διατάξεων των άρθρων 63, 64 και 65 του ΚΦΔ
 - 1756 2.4. Προϊσχύσαν δίκαιο
 - 1756 2.4.1. Διοικητική επίλυση των διαφορών
 - 1759 2.4.2. Δικαστικός συμβιβασμός
 - 1759 2.4.3. Ακύρωση ή τροποποίηση οριστικής φορολογικής εγγραφής
 - 1760 2.4.4. Διαιτητική επίλυση των διαφορών
- 1760 3. Η Διαδικασία Αμοιβαίου Διακανονισμού (Άρθρο 63Α)
- 1761 4. Το φορολογικό πιστοποιητικό (Άρθρο 65Α)
- 1763 Άρθρο 63. Ειδική Διοικητική Διαδικασία - Ενδικοφανής προσφυγή
- 1777 1. Συνοπτική επισκόπηση των διατάξεων του άρθρου

- 1778 2. Η ενδικοφανής προσφυγή ως τρόπος επίλυσης της διαφοράς από τη Διοίκηση
- 1778 2.1. Αρμόδιο όργανο
- 1780 2.2. Πεδίο εφαρμογής
- 1780 2.2.1. Προσβαλλόμενες με ενδικοφανή προσφυγή πράξεις
- 1780 2.2.1.1. Ρητές πράξεις-Σιωπηρές αρνήσεις
- 1782 2.2.1.2. Είδη πράξεων που προβλέπονται στον ΚΦΔ
- 1784 2.2.2. Αναπομπή για την τήρηση της διαδικασίας διοικητικής επίλυσης της διαφοράς
- 1786 2.3. Δικαίωμα άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής
- 1789 2.4. Προθεσμία άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής
- 1792 2.5. Τύπος και περιεχόμενο της ενδικοφανούς προσφυγής
- 1793 2.6. Διαδικασία άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής
- 1794 Ηλεκτρονική υποβολή ενδικοφανών προσφυγών και αιτημάτων αναστολής
- 1795 2.7. Αναστολή της προσβαλλόμενης πράξης
- 1795 2.7.1. Άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής και καταβολή ποσοστού 50% του αμφισβητούμενου ποσού
- 1796 2.7.2. Άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής με αίτημα αναστολής
- 1798 2.7.3. Αναστολή σε άσκηση δικαστικής προσφυγής
- 1799 2.7.4. Αναστολή επί άμεσου προσδιορισμού του φόρου και επί πράξης διοικητικού προσδιορισμού του φόρου που εκδίδεται με βάση στοιχεία που έχουν παρασχεθεί από τον φορολογούμενο σε φορολογική του δήλωση
- 1800 2.8. Διαδικασία εξέτασης της ενδικοφανούς προσφυγής-Δικαίωμα ακρόασης του προσφεύγοντος
- 1802 2.9. Απόφαση επί της ενδικοφανούς προσφυγής
- 1802 2.9.1. Έννοια και νομική φύση της απόφασης
- 1804 2.9.2. Όροι νόμιμης έκδοσης της απόφασης (προθεσμία, τυπικά στοιχεία, αρμοδιότητα, κοινοποίηση, αιτιολογία, προηγούμενη ακρόαση)
- 1807 2.9.3. Αρμοδιότητες της ΔΕΔ κατά την έκδοση της απόφασης
- 1808 2.9.3.1. Απόρριψη της ενδικοφανούς προσφυγής
- 1810 2.9.3.2. Αποδοχή της ενδικοφανούς προσφυγής
- 1812 2.9.3.3. Μη χειροτέρευση της θέσης του προσφεύγοντος
- 1814 3. Η ενδικοφανής προσφυγή ως προϋπόθεση του παραδεκτού της δικαστικής προσφυγής

- 1814 3.1. Ο κανόνας της υποχρεωτικής άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής πριν από την άσκηση της δικαστικής προσφυγής-Διοικητική υποχρέωση ενημέρωσης του φορολογούμενου
- 1818 3.2. Εξαιρέσεις από τον κανόνα της άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής πριν από την άσκηση της δικαστικής προσφυγής
- 1818 3.3. Η ενδικοφανής διαδικασία και η ειδική προσφυγή κατά της αντικειμενικής αξίας ακινήτου
- 1822 3.4. Άσκηση προσφυγής ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων
- 1825 3.5. Σχέση του περιεχομένου της ενδικοφανούς προσφυγής με το περιεχόμενο της δικαστικής προσφυγής
- 1828 4. Ζητήματα συνταγματικότητας
- 1830 5. Κατάργηση της προϊσχύσασας διαδικασίας του διοικητικού και δικαστικού συμβιβασμού
- 1832 Άρθρο 63Α. Διαδικασία Αμοιβαίου Διακανονισμού
- 1835 1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις
- 1836 2. Το διεθνές θεσμικό πλαίσιο για τη Διαδικασία Αμοιβαίου Διακανονισμού
- 1836 2.1. ΟΟΣΑ/BEPS
- 1836 2.1.1. Η Πρότυπη Σύμβαση του ΟΟΣΑ
- 1836 2.1.2. Η Δράση 14 του προγράμματος BEPS
- 1837 2.2. Η Πρότυπη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών
- 1837 2.3. Ευρωπαϊκή Ένωση
- 1837 2.3.1. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Διαιτησίας
- 1837 2.3.2. Η Οδηγία για τους μηχανισμούς επίλυσης διαφορών διπλής φορολογίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- 1838 3. Συνοπτική επισκόπηση της Διαδικασίας Αμοιβαίου Διακανονισμού στις ΣΑΔΦ
- 1839 3.1. Ο χαρακτήρας της διαδικασίας
- 1840 3.2. Πεδίο εφαρμογής
- 1841 3.3. Ο ρόλος του φορολογούμενου
- 1841 4. Το εθνικό διαδικαστικό πλαίσιο
- 1841 4.1. Η ρύθμιση του άρθρου 63Α του ΚΦΔ
- 1843 4.2. Η Διαδικασία Αμοιβαίου Διακανονισμού κατ' εφαρμογή των ΣΑΔΦ (Απόφαση Διοικητή ΑΑΔΕ ΠΟΛ. 1049/2017)
- 1844 4.3. Η Διαδικασία Αμοιβαίου Διακανονισμού κατ' εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Διαιτησίας (Απόφαση Διοικητή ΑΑΔΕ ΠΟΛ. 1129/2017)
- 1846 5. Κύρια νομικά ζητήματα κατά την εφαρμογή της Διαδικασίας Αμοιβαίου Διακανονισμού στην Ελλάδα

- 1846 5.1. Ζητήματα παραδεκτού και «βάσιμου» του αιτήματος για υπαγωγή σε ΔΑΔ
- 1850 5.2. Η σχέση της Διαδικασίας Αμοιβαίου Διακανονισμού με τα «μέσα θεραπείας» του εσωτερικού δικαίου
 - 1850 5.2.1. Διοικητικό στάδιο
 - 1851 5.2.2. Δικαστικό στάδιο - ζητήματα εκκρεμοδικίας
- 1853 5.3. Ζητήματα παραγραφής
- 1854 6. Έννομα αποτελέσματα της Διαδικασίας Αμοιβαίου Διακανονισμού
- 1855 7. Συστηματική προσέγγιση
 - 1855 7.1. Συναφείς διατάξεις στον ΚΦΔ
 - 1856 7.2. Λοιπές συναφείς διατάξεις
- 1857 Άρθρο 64. Επαρκής αιτιολογία
- 1858 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης
 - 1858 1.1. Η αιτιολογία των ατομικών διοικητικών πράξεων
 - 1859 1.2. Η αιτιολογία της πράξης προσδιορισμού φόρου με βάση το προ της ισχύος του ΚΦΔ καθεστώς
 - 1860 1.3. Η αιτιολογία της πράξης προσδιορισμού φόρου υπό το καθεστώς ισχύος του ΚΦΔ
- 1863 2. Ερμηνευτικά ζητήματα
 - 1863 2.1. Πεδίο εφαρμογής
 - 1865 2.2. Περιεχόμενο της αιτιολογίας
 - 1867 2.3. Στοιχεία της αιτιολογίας
- 1868 Άρθρο 65. Βάρος απόδειξης
- 1869 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης
 - 1869 1.1. Η αποδεικτική διαδικασία κατά την εξέταση της ενδικοφανούς προσφυγής
 - 1870 1.2. Το βάρος απόδειξης στην ενδικοφανή διαδικασία
- 1872 2. Ερμηνευτικά ζητήματα
- 1874 Άρθρο 65Α. Φορολογικό πιστοποιητικό
- 1879 1. Γενική επισκόπηση της διάταξης
 - 1879 1.1. Σύντομη αναδρομή της εξέλιξης της διάταξης
 - 1880 1.2. Λόγοι θέσπισης του θεσμού

- 1882 1.3. Σύνοψη του ρόλου των εμπλεκομένων μερών
 - 1884 1.4. Οι τυχόν συνταγματικές επιφυλάξεις για την «εκχώρηση» δημόσιας εξουσίας
 - 1886 2. Πεδίο εφαρμογής
 - 1886 2.1. Υπαγόμενες επιχειρήσεις
 - 1887 2.2. Προαιρετικός χαρακτήρας
 - 1888 2.3. Αρμόδιος ελεγκτής ή ελεγκτικό γραφείο
 - 1891 3. Διαδικασία και μεθοδολογία
 - 1891 3.1. Διαδικασία έκδοσης
 - 1892 3.2. Το Διεθνές Πρότυπο Εργασιών Διασφάλισης
 - 1894 3.3. Το Πρόγραμμα Ελέγχου
 - 1896 4. Το περιεχόμενο του φορολογικού πιστοποιητικού
 - 1896 4.1. Φορολογικά αντικείμενα
 - 1896 4.2. Μορφές πιθανών συμπερασμάτων του φορολογικού πιστοποιητικού
 - 1897 4.2.1. Συμπέρασμα χωρίς επιφύλαξη
 - 1897 4.2.2. Συμπέρασμα με επιφύλαξη
 - 1898 4.2.3. Συμπέρασμα με θέμα έμφασης
 - 1898 4.2.4. Αδυναμία έκφρασης συμπεράσματος ή αρνητικό συμπέρασμα
 - 1899 4.3. Η Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης - Φάκελος τεκμηρίωσης
 - 1900 5. Αποτελέσματα του φορολογικού πιστοποιητικού
 - 1900 5.1. Η θέση περιορισμών στη διενέργεια φορολογικού ελέγχου
 - 1905 5.2. Η αντιμετώπιση του ζητήματος από τη νομολογία
 - 1906 5.3. Βασικά συμπεράσματα για το διάστημα έως την εφαρμογή του άρθρου 65Α
 - 1907 5.4. Το ισχύον καθεστώς: Η διάταξη του άρθρου 65Α
 - 1908 6. Οι ευθύνες του νόμιμου ελεγκτή ή ελεγκτικού γραφείου
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ
- Εγκλήματα φοροδιαφυγής - Ποινικές κυρώσεις
- 1911 Εισαγωγικές παρατηρήσεις επί των άρθρων 66-71 του ΚΦΔ

- 1917 1. Βασικά χαρακτηριστικά και οριοθέτηση έναντι άλλων φορολογικών ποινικών διατάξεων
- 1927 2. Προστατευόμενο έννομο αγαθό
- 1931 3. Οριοθέτηση έναντι των διατάξεων του Ειδικού Μέρους του ΠΚ και του ν. 1608/1950
- 1940 Άρθρο 66. Εγκλήματα φοροδιαφυγής
- 1948 1. Γενικό ιστορικό
- 1948 2. Δομή διάταξης
- 1949 3. Φοροδιαφυγή στον φόρο εισοδήματος, στον ΕΝΦΙΑ και στον ΕΦΑ
- 1949 3.1. Ειδικό ιστορικό
- 1949 3.2. Προστατευόμενες κατηγορίες φορολογικών αξιώσεων
- 1951 3.3. Αντικειμενική υπόσταση
- 1951 3.3.1. Ενεργητικό υποκείμενο
- 1952 3.3.2. Απόκρυψη εισοδημάτων ή περιουσιακών στοιχείων
- 1958 3.3.3. Τρόποι απόκρυψης
- 1958 3.3.3.1. Γενικές παρατηρήσεις
- 1959 3.3.3.2. Παράλειψη υποβολής δήλωσης ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης
- 1961 3.3.3.3. Καταχώρηση εικονικών δαπανών ή επίκληση τέτοιων δαπανών στη δήλωση
- 1962 3.3.3.4. Άλλοι τρόποι
- 1964 3.3.4. Χρηματικά όρια αναλογούντος φόρου
- 1967 3.4. Υποκειμενική υπόσταση
- 1970 3.5. Διακεκριμένες παραλλαγές - Ποινές
- 1972 3.6. Συρροές
- 1977 3.7. Ειδικά ζητήματα
- 1979 4. Φοροδιαφυγή στον ΦΠΑ, στον Φόρο Ασφαλίσεων και στους παρακρατούμενους και επιρριπτόμενους φόρους
- 1979 4.1. Ειδικό ιστορικό
- 1979 4.2. Προστατευόμενες κατηγορίες φορολογικών αξιώσεων
- 1985 4.3. Βασικά χαρακτηριστικά της τυποποίησης
- 1985 4.3.1. Οι τρεις βασικές μορφές του αδικήματος

- 1986 4.3.2. Ερμηνευτικές συναγωγές από τη φύση του αδικήματος
- 1988 4.4. Πρώτη μορφή: Μη απόδοση κ.λπ. του φόρου με σκοπό την αποφυγή πληρωμής του
 - 1988 4.4.1. Αντικειμενική υπόσταση
 - 1988 4.4.1.1. Ενεργητικό υποκείμενο
 - 1988 4.4.1.2. Μη απόδοση
 - 1989 4.4.1.3. Ανακριβής απόδοση
 - 1990 4.4.1.4. Ανακριβής συμψηφισμός ή ανακριβής έκπτωση
 - 1991 4.4.1.5. Χρηματικά όρια αναλογούντος φόρου
 - 1992 4.4.2. Υποκειμενική υπόσταση
- 1995 4.5. Δεύτερη μορφή: Μη απόδοση κ.λπ. του φόρου με παραπλάνηση της Φορολογικής Διοίκησης
 - 1995 4.5.1. Αντικειμενική υπόσταση
 - 1998 4.5.2. Υποκειμενική υπόσταση
 - 1998 4.5.3. Η περίπτωση της συμπαιγνίας με τα εκάστοτε αρμόδια όργανα της Φορολογικής Διοίκησης
- 1999 4.6. Τρίτη μορφή: Διακράτηση του φόρου
 - 1999 4.6.1. Αντικειμενική υπόσταση
 - 2000 4.6.2. Υποκειμενική υπόσταση
- 2000 4.7. Διακεκριμένες παραλλαγές - Ποινές
- 2002 4.8. Συρροές
 - 2002 4.8.1. Γενικές θέσεις
 - 2003 4.8.2. Η περίπτωση της απατηλής λήψης επιστροφής φόρου
 - 2005 4.8.3. Η συρροή με το αδίκημα του άρθρου 25 ν. 1882/1990
- 2005 4.9. Ειδικά ζητήματα
- 2007 5. Φοροδιαφυγή στον φόρο πλοίων
 - 2007 5.1. Ειδικό ιστορικό
 - 2007 5.2. Προστατευόμενη κατηγορία φορολογικών αξιώσεων
 - 2009 5.3. Αντικειμενική υπόσταση
 - 2009 5.3.1. Ενεργητικό υποκείμενο

2010 5.3.2. Παράλειψη υποβολής δήλωσης ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης

2011 5.3.3. Μη απόδοση ή ανακριβής απόδοση του φόρου

2012 5.3.4. Χρηματικά όρια

2013 5.4. Υποκειμενική υπόσταση

2013 5.5. Διακεκριμένες παραλλαγές - Ποινές

2014 5.6. Συρροές - Ειδικά ζητήματα

2014 6. Έκδοση πλαστών ή εικονικών, αποδοχή εικονικών και νόθευση φορολογικών στοιχείων.

2014 6.1. Ειδικό ιστορικό

2015 6.2. Αντικείμενο προστασίας

2016 6.3. Αντικειμενική υπόσταση

2017 6.3.1. Ενεργητικό υποκείμενο

2019 6.3.2. Έκδοση

2020 6.3.3. Αποδοχή

2020 6.3.4. Νόθευση

2021 6.3.5. Φορολογικά στοιχεία

2022 6.3.6. Έννοια πλαστότητας

2022 6.3.6.1. Πλαστότητα ως υλική πλαστογραφία

2023 6.3.6.2. Διευρύνσεις της έννοιας της πλαστότητας

2026 6.3.7. Έννοια εικονικότητας

2026 6.3.7.1. Σημασία της οριοθέτησης

2027 6.3.7.2. Εικονικότητα ως προς τη συναλλαγή

2028 6.3.7.3. Εικονικότητα ως προς το πρόσωπο

2029 6.3.7.4. Εικονικότητα λόγω έκδοσης ή αποδοχής από φορολογικά άγνωστο πρόσωπο

2029 6.3.7.5. Εικονικότητα λόγω έκδοσης ή αποδοχής από εικονική επιχείρηση

2032 6.3.7.6. Κριτική σύνοψη των κατηγοριών εικονικότητας

2034 6.3.7.7. Εξαιρέσεις από την έννοια της εικονικότητας

2035 6.3.7.8. Σύμπτωση εικονικότητας και πλαστότητας

2036 6.3.8. Ειδικές περιπτώσεις (υπερτιμολογήσεις, transfer pricing, υποκρυπτόμενες διακινήσεις, υποτιμολογήσεις)

2038 6.3.9. Μη αναγκαιότητα της διαφυγής πληρωμής φόρου

2040 6.4. Υποκειμενική υπόσταση

2042 6.5. Διακεκριμένες παραλλαγές - Ποινές

2042 6.5.1. Συστηματική

2042 6.5.2. Κριτήρια υπολογισμού των ορίων των 75.000 ή 200.000 ευρώ

2044 6.6. Συρροές

2051 6.7. Ειδικά ζητήματα

2053 7. Το καταργηθέν αδίκημα της μη έκδοσης ή της έκδοσης ανακριβών φορολογικών στοιχείων

2054 8. Δυνατότητες εξάλειψης του αξιοποίνου για εγκλήματα φοροδιαφυγής

2054 8.1. Η διάταξη του άρθρου 24 παρ. 2 ν. 2523/1997

2054 8.1.1. Βασικά χαρακτηριστικά

2057 8.1.2. Εξάλειψη του αξιοποίνου με διοικητική επίλυση

2062 8.1.3. Εξάλειψη του αξιοποίνου μέσω διοικητικής περαίωσης με άλλο τρόπο

2064 8.2. Οι διατάξεις του ν. 4312/2014

2069 Άρθρο 67. Αυτουργοί και συνεργοί

2071 1. Ιστορικό

2072 2. Αντικείμενο ρύθμισης

2072 3. Προϋποθέσεις αυτουργικής ευθύνης

2072 3.1. Πρόσφορα ενεργητικά υποκείμενα

2072 3.1.1. Γενικοί κανόνες

2075 3.1.2. Εξειδικεύσεις ανά εταιρικό τύπο

2081 3.2. Τέλεση πράξης

2084 3.3. Ευθύνη παρένθετων προσώπων

2087 4. Προϋποθέσεις συμμετοχικής ευθύνης

2089 Άρθρο

2092 1. Ιστορικό και αντικείμενο ρύθμισης

- 2093 2. Προϋποθέσεις δίωξης
- 2094 2.1. Έκθεση ελέγχου
- 2096 2.2. Οριστική πράξη διορθωτικού προσδιορισμού φόρου
- 2098 2.3. Μηνυτήρια αναφορά
- 2103 2.4. Διαχρονικό δίκαιο
- 2107 3. Δυνατότητα αναστολής της ποινικής διαδικασίας μέχρι την έκδοση απόφασης του διοικητικού δικαστηρίου (παρ. 3)
- 2109 4. Κατά τόπο αρμοδιότητα ποινικών δικαστηρίων (παρ. 4)
- 2110 5. Πολιτική αγωγή του Δημοσίου (παρ. 5)
- 2114 6. Δυνατότητα μη εμφάνισης μαρτύρων του Δημοσίου (παρ. 6)
- 2116 7. Ειδικές ρυθμίσεις για την παραγραφή (παρ. 2)
- 2120 8. Εφαρμογή ρυθμίσεων του ΠΚ και της ΚΠΔ (παρ. 7)
- 2121 Άρθρο
- 2123 Άρθρο
- 2124 1. Δικονομική διαχείριση αποποινικοποιημένων παραβάσεων
- 2125 2. Παραβάσεις μη καταλαμβανόμενες από την αποποινικοποίηση
- 2127 3. Αποποινικοποιημένες παραβάσεις μη ρυθμιζόμενες από το άρθρο 70 παρ. 2 ΚΦΔ
- 2127 4. Συμπληρωματική εφαρμογή του άρθρου 2 παρ. 2 ΠΚ
- 2128 5. Μεταβατικές διατάξεις για την ρύθμιση της καθ' ύλη αρμοδιότητας
- 2129 Άρθρο
- 2130 1. Η σημασία της κατάργησης των άρθρων 17-21 ν. 2523/1997 και της ρητής υποκατάστασής τους από τα άρθρα 66-70 ΚΦΔ
- 2131 2. Η αναβάθμιση των χρηματικών ορίων του εγκλήματος της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

Μεταβατικές διατάξεις

- 2133 Εισαγωγικές παρατηρήσεις επί των άρθρων 72-73 του ΚΦΔ
- 2135 Άρθρο 72. Μεταβατικές διατάξεις
- 2163 Άρθρο 73. Έναρξη ισχύος

2165 Παράρτημα

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

2167 I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

2168 II. Εφαρμογή διατάξεων ΚΦΔ στη φορολογία κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών

2172 III. Εφαρμογή διατάξεων ΚΦΔ στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων

2177 IV. Εφαρμογή διατάξεων ΚΦΔ στη φορολογία χαρτοσήμου

2183 ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

2189 Αναλυτικό ευρετήριο